Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Reede, 24. märts 2017 nr 58 (5656) **3 eurot**

TELLIJATELE

Sisearhitektid ja vennad Jan Graps ja Ken Ruut otsivad ideid ulmevaldkonnast.

▶ Sisustaja

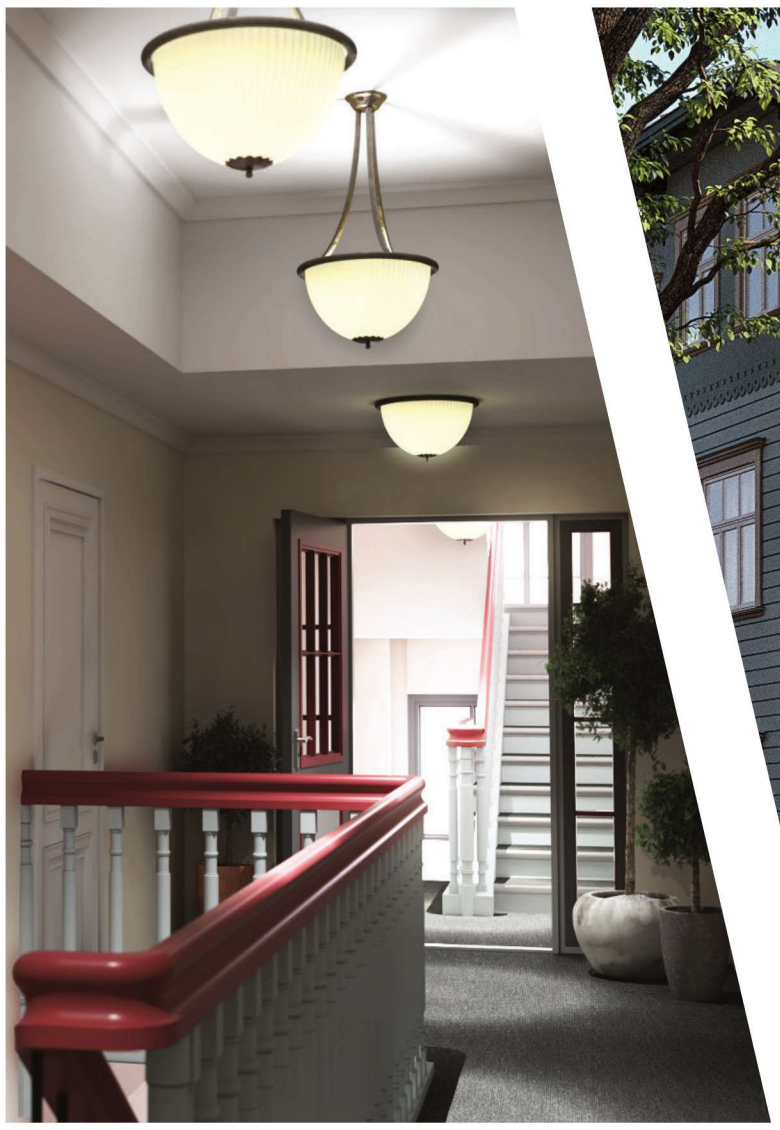

Väike mõis
linna südames

LARSEN RAUA 63

r63.larsen.ee

Ainulaadne valik

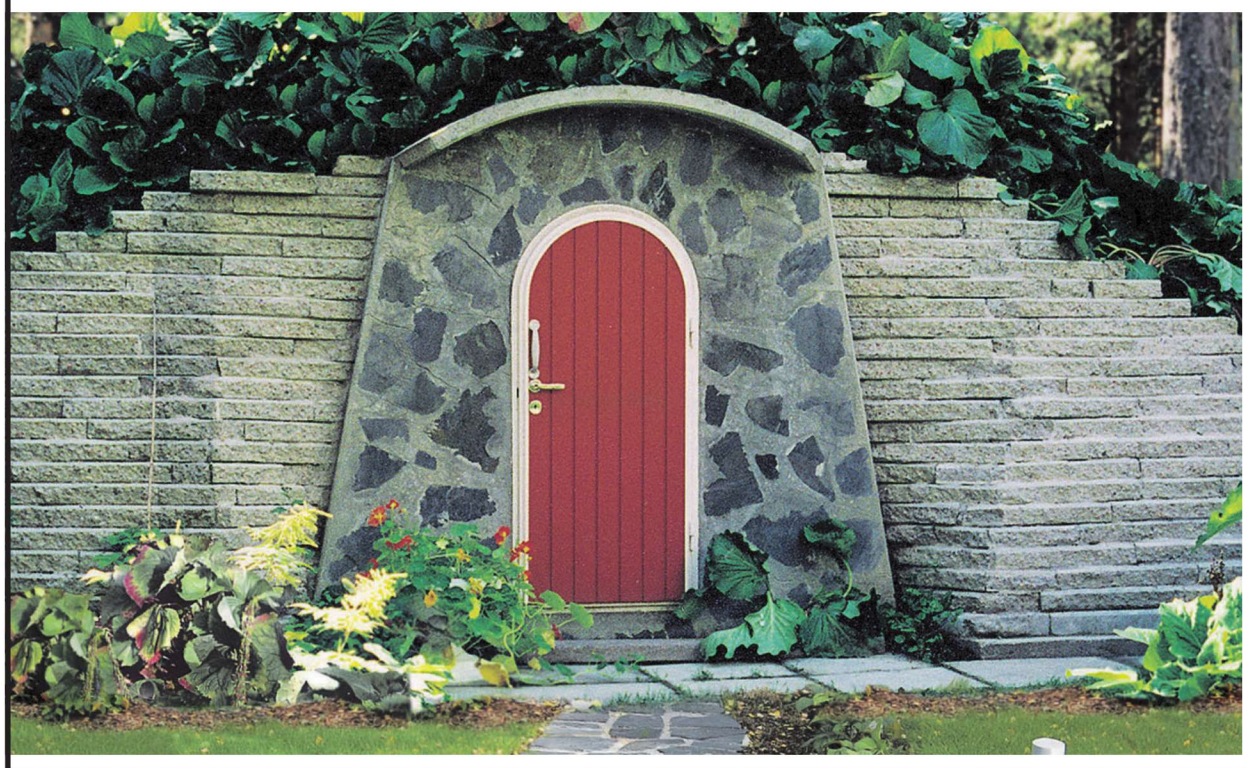

Ruduse maakelder – kelder 1 päevaga

Premium sillutuskivid - eriliseks loodud.
UUDIS! "Piano" sillutis

www.rudus.ee Tel: 63 49 560 rudus@rudus.ee

Rudus

PUHKEPÄEV

Tallinn Music Week võtab seisukohti

Tallinn Music Weekil astub erinevatel lavadel üles 100 artisti. Aasta-aastalt on festival muutunud laiapõhjalisemaks ning puudutab ühiskondlikke valupunkte, vähemuste küsimusi ja keskkonnaprobleeme. ▶ 10

INTERVJUU

Kuidas Taavi Aas kaardimaja koos hoiab

Pidev vaidlemine, segadus ja tülitsemine ning linnapea asetäitja Taavi Aas kogu seda kaardimaja kompromissidega koos hoidmas – sellise pildi maalib linnahalli kullisidetagusest elust juhatuse liige Väino Sarnet. ▶ 6-7

INVESTOR

Pelgupaik aktsiaturul valitseva hulluse eest

"See, mis toimub aktsiaturgudel, on hullumeelne," ütles Nordea analüütik Sebastian Wikström Põhjamaade suurimal ühisrahastuskonverentsil ja märkis, et seepärast otsivadki investorid ja ettevõtted alternatiivi. ▶ 18-19

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Reede, 24. märts 2017
nr 58 (5656) **3 eurot**

EUR/USD	USD/EUR	EUR/SEK	EUR/RUB	NordPool	Euribor
1,0807 ▲	0,9253 ▼	9,5105 ▼	62,6509 ▼	31,92 ▲	-0,242 ▼

PÄEVA TEGIJA ▼

Danske müüb oma Eesti jaepanganduse

Danske Bank on valmis Eestis oma jaepanganduse äri müüma, kirjutas Taani majandusleht Børsen. "Oleme just Lätis ja Leedus oma jaepanganduse Swedbankile ära müünud. Meie jaepanganduse Eesti haru on osa panga tegevusest, mis ei ole tuumiktegevus, ja on müügis," teatas panga esindaja lehele. 2015. aasta alguses teatas Danske, et lõpetab järk-järgult Balti riikides uute laenude väljastamise eraklientidele. Praegu **Ivar Pae** juhitav Danske Banki Eesti filiaal sattus uudiste keskele sel nädalal seostatuna hiiglaslikku rahapesuga Venemaalt. ▶ Loe lisaks lk 3

TULEMUSED

Magus mure

Edulainel Tallinna Kaubamajal seisab kontol üle 100 miljoni euro jaotamata kasumit ning firma otsib pidevalt laienemisvõimalusi, mis pole aga sugugi lihtne. ▶ 4-5

▲ **Tallinna Kaubamaja nõukogu liikmetel Gunnar Kraftil, Jüri Käol ja Enn Kunilal võtavad ettevõtte tulemused näo naerule.** FOTO: ANDRES HAABU

LÜHIDALT

Eestis laiska raha üha rohkem

Ettevõtete ja majapidamiste hoiuste maht suurenes veebruaris tempokalt, kasvades aastatagusega võrreldes peaaegu 10%, teatas Eesti Pank. Majapidamiste hoiuste maht, mis veebruaris suurenes ligikaudu 116 miljoni euro võrra, kasvas aastatagusega võrreldes 8%. Ettevõtete hoiuste maht oli veebruari lõpus 11% suurem kui aasta tagasi.

Leedus on maja lihtasam müüa

190 riigi ettevõtlus- ja õiguskeskkonda analüüsiv Maailmapanga raport Doing Business paigutas Eesti kinnisvaratehingute lihtsuse poolest 6. kohale. Eesti naabritest on edetabelis eespool Leedu, mis on 2. kohal, Rootsi leiab tabelist 10. positsioonilt, Soome 20. kohalt ning Läti 23. asetuselt.
Lisaks pälvis Eesti 11. positsiooni lepingute jõustamises, 12. koha ärikliimas tervikuna, 14. koha ettevõtlusega alustamises, 17. tulemuse väliskaubanduses, 21. positsiooni maksude maksmises ja 32. koha krediidi saamises.

Omniva kasvab Lätis kiiresti

Läti äriüksusest on saanud riigifirma Omniva üks kiiremini kasvav osa. Viie aasta jooksul on igal aastal olnud Lätis kahekordne kasv, teatas ettevõte. Kasvu Lätis ja kogu Baltikumist toetab e-kaubandus ja eriti välismaalt tellimise kiire tõus. Veebruaris avaldatud e-kaubanduse baromeeter näitab, et Läti on välismaistest e-poodidest tellimisel Euroopa riikide seas esikohal: seda teeb 82% Läti e-poodlejatest.

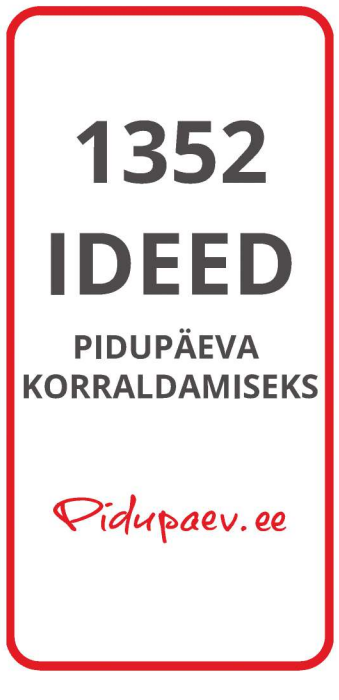

▲ Tänavuse arvamuskonkursi võitja Jaak Laineste võtab vastu auhinna Äripäeva peatoimetajalt. FOTO: ANDRAS KRALLA

ARVAMUSKONKURSS

Eduka Eesti võidulugu ajab põrkima

Eduka Eesti arvamuskonkursi tänavu auhinnatud lood ei tekita ettevõtjates ja poliitikutes mingit vasikavaimustust, küll aga sunnivad mõtlikuks.

VILJA KIISLER
vilja.kiisler@aripaev.ee
Äripäev

Tänavuse 10 000eurose peapreemia pälvis ettevõtja Jaak Laineste, kes soovitas IT-ettevõtjatel oma mullist välja tulla ja rohkem keskenduda päris elu probleemide lahendamisele. Ta pakkus välja ka konkreetse tegevuskava, kuidas saavutada selleks vajalikku mõtteviisi muutust.

IT-ettevõtja Sten Tamkivi leiab, et Laineste pärismajanduse ja äpimajanduse vastandamine on tupiktee. "Hinnata innovatsiooni vormi järgi, naeruvääristada ettevõtteid ja jagada neid kõrvaltvaataja pilgu järgi heaks ja halvaks – see ei vii kuhugi," arvab ta. Tamkivi meelest pole mingit vahet, kas äpp või mitteäpp, kui loodav lisaväärtus on väärt kümneid miljardeid.

"Laineste toob arusaamatu näite, et kuna Skype, Uber või Paypal on "äpid", siis on sedalaadi projektid kuidagi alaväärsemad ja nende edu lihtsalt õnne küsimus," selgitab Tamkivi. "Ta unustab, et telekommunikatsioonitööstus, transport ja finantsvahendus on kõik tähtsamad tööstusharud – ja hoopis see on põhjus, miks tuhanded firmad sinna läbi murda üritavad."

"Jaak Laineste kirjutab huvitavalt ja päris probleemist," tunnistab Nortali juhatuse esimees Priit Alamäe, kes võttis eelmise hooaja konkursi peavõidu. "Samas ei kritiseeriks ma neid n-ö äpitegijaid, kes suudavad muu maailma jaoks võõraste või imelike ideede realiseerimiseks raha tõsta" arutleb Alamäe. "Kui leidub kapitali, mis on valmis inimeste eneseotsinguid finantseerima, tuleb see tänuga vastu võtta. Ja Eestis on õnneks piisavalt palju tehnoloogiaettevõtteid, kes lahendavad päris probleeme ning teevad seda maailmatasemel."

Maale tööle!

Teise koha pälvisid filosoofiaõppejõud Eik Hermann ja kindlustusdirektor Lauri Tõnise ettepanekuga rajada maakohtadesse kaugtöökeskused: töö iseloom on muutunud ja maal ei pea enam ammugi ainult "maatööd" tegema, kuid kõigile ei pruugi ka kodus töötamine sobida. "Ettepanek rajada tühjaks jäävatesse vallamajadesse kaugtöökeskused on hea mõte," leiab mikroettevõtja Maire Forsel. "Eestis on tegelikult tugistruktuur selliste keskuste loomiseks juba olemas – MTÜ Targa Töö Ühing, mille eestvedaja Kadri Seeder on aastaid kaugtööd propageerinud, ja ka kaugtöökeskusi on selle ühingu eestvedamisel Eestisse loodud päris mitu."

Forsel ise eelistab ikka kodus töötada, sest on nii palju efektiivsem. "Aga nende jaoks, kes vajaksid rohkem sotsiaalset suhtlemist, on kaugtööd kindlasti taolises keskuses parem teha," on ta kindel. Forsel teab, et paljudki targad ja endaga hästi toime tulevad inimesed unistavad maale kolimisest, aga ei saa seda teha, sest tööandja ei usalda kaugtöötajaid. "Loodan, et see muutub," sõnab Forsel. "Mina loodan küll väga, et Maaelu 2:0 võiks olla meie uus Skype – midagi, mille järgi meid, eestlasi, tuntakse."

Riigihalduse ministri Mihhail Korbi (Keskerakond) sõnul on Hermanni ja Tõnise ideel jumet, kuid alustada tuleks väiksemas mahus ja nii-öelda pilootprojektiga. "On keeruline ette kujutada, et sellised kohad on igas omavalitsuses," sõnab ta. Siiski ütleb ta endal olevat hea meel sellise idee üle. "Kui maakondades on rohkem riigiasutuste töökohti, tähendab see väljaspool pealinna omavalitsustele rohkem elanikke ning suuremaid maksulaekumisi ja rohkem riiki kohapeal."

Endine riigihalduse ministri Arto Aasa (Reformierakond) sõnul on Hermanni-Tõnise idee mõistlik ja usutavalt argumenteeritud. "Kaugtöökohtade loomine oli ka minu kui riigihalduse ministri üks prioriteete, mida aga paraku uue valitsuse tööplaanist enam ei leia," lausub ta. "Suurte asutuste pealinnast jõuga väljasurumise asemel peaks valitsus pingutama kaugtöökohtade loomisel Tallinnast eemal. Füüsiliselt on selleks suurepärased võimalused nii tühjaks jäävates vallamajades kui ka maavalitsuse hoonetes."

Sularaha alternatiiv on hea

Kolmanda koha võitis varemgi Eduka Eesti arvamuskonkursil auhinda vastu võtta saanud ärirahanduse magistrant Priit Pekarev digitaalse sularaha kasutuselevõtu ideega, mis peaks e-Eesti maailmakaardile lennutama.

Eduka Eesti konkurssi igal aastal huviga jälgiv finantsinspektsiooni peadirektor Kilvar Kessler pooldab vaba konkurentsi. "Juhul, kui lisaks olemasolevale sularahale, makseteenustele, e-rahale ja nende kõrval olevale krüptorahale on ruumi veel digitaalsele sularahale, siis on see vahva," teatab ta. Kessler lisab, et maksevahendite paljusus ning konkurents võimaldavad riske hajutada.

Eesti Pangaliidu tegevdirektor Katrin Talihärm on Äripäeva veergudel möönnud sularaha vähendamise vajadust. Pekarevi arvamust, et digitaalne sularaha võimaldaks likvideerida varimajandust ja vähendaks ümbrikupalga maksmist ja käibemaksupettusi, ta siiski ei jaga.

Circle K Eesti peadirektor Kai Realo on Pekarevi idee kohta öelnud, et ilmselt oleks sularahavaba maailm iga kaupmehe unistus. Siiski on maailma, kus sularahal kohta pole, tema meelest keeruline ette kujutada, aga alternatiivide tekkimine müntidele ja kupüüridele on hea.

PANE TÄHELE

Edukas Eesti

Tänavu viiendat aastat teoks saanud Eduka Eesti arvamuskonkursi raames avaldas Äripäev 60 arvamuslugu. Äripäeva partnerid konkursi korraldamisel olid Tallinna Kaubamaja, Danske Bank, ACE Logistics, Silberauto, Eesti Gaasi ja Eesti Ettevõtluskõrgkooli Mainor.

PANGANDUS

Danske jaepanganduse Eesti osa müügis

MARGE VÄIKENURM, SIRJE RANK
aripaev@aripaev.ee

Rahapesuskandaali mässitud Danske Bank tahab loobuda Eesti jaepanganduse ärist, nagu läks jaepanganduse osa müüki ka Lätis ja Leedus.

Kes oleksid nõus Danskega tehingu sõlmima, ei ole veel selge. Siinsed turuliidrid oma kaarte lõpuni ei ava.

Krediidipanga, tulevase Coop Panga nõukogu esimees Jaanus Vihand ei soovinud esmalt Danske jaepanganduse müügi teemal kommentaare anda. "Meil ei ole selle kohta midagi öelda. On vähetõenäoline, et ka hiljem on. Siin on rida põhjusi, ma ei tahaks hakata neid lahkama," selgitas Vihand, miks Danske jaepanganduse ostmine ei ole usutav. "Me ei ole Danskega mingeid vestlusi sel teemal pidanud," märkis ta.

Danske Bank on juba müünud oma jaeäri Lätis ja Leedus, nüüd on müügis ka Eesti osa. FOTO: ARNO SAAR / ÕHTULEHT / SCANPIX

Skandaal kaelas

Ülemaailmne uurivate ajakirjanike rühm koostöös Venemaa ajalehega Novaja Gazeta avaldas kolm aastat kestnud uurimistöö tulemused sellest, kuidas rahvusvahelised pangad pesid 20,8 miljardit dollarit Venemaa raha. Eesti pankade kaudu liikus Postimehe teatel 1,6 miljardit dollarit kriminaalse päritoluga raha, millest lõviosa liikus läbi Danske panga Eesti filiaali. Kas sel põhjusel lahkus 2015. aastal ametist panga varasem juht Aivar Rehe, pank ei kinnita ja Rehe ise Postimehega rääkides eitas sellist seost.

See, et Danske on rahapesuskandaali segatud, võib Vihandi sõnul siinse jaepanganduse müügis rolli mängida. "Milleks on vaja suurele Skandinaavia peakontorile väikest tüütut tütarfirmat, mis raha väga palju ei teeni ja mille seljas on skandaalid," lausus Vihand.

Danske Bank kinnitas, et müügi põhjus ei ole rahapesuskandaal.

Eelmisel aastal ostis Danske Leedu ja Läti jaepangaduse Swedbank. "Eesti jäi tookord kõrvale. Arvan, et see seis on enam-vähem sama," kommenteeris Swedbanki juht Robert Kitt. "Lihtsalt jäime kõrvale. Meie turuosa on Eestis nii suur, et ei ole mõistlik, kui meie pank veel midagi suurendaks. Meil on niigi tööpõldu, mida künda."

> **Meie turuosa on Eestis nii suur, et ei ole mõistlik, kui meie pank veel midagi suurendaks. Meil on niigi tööpõldu, mida künda.**
> **Swedbanki juht Robert Kitt**

Danske sattumist rahapesuskandaali ei soovinud Kitt kommenteerida.

Põhjala klientide jaoks olemas

LHV juht Erki Kilu vältis teema kommenteerimist. "Nagu oleme ka varem öelnud, siis sellistele küsimustele ei ole börsiettevõttena võimalik meil niisama lihtsalt vastata," ütles ta.

Tegemist ei ole esimese müügitehinguga. Müügiks on läinud ka pensionifondid – mullu jaanuaris selgus, et Danske Banki varahaldusettevõtte Danske Capital ASi aktsiad liikusid täies mahus ASile LHV Varahaldus.

Taani majanduslehele Børsen selgitas Danske Banki plaane ettevõtte pressiesindaja Kenni Leth. "Oleme just Lätis ja Leedus oma jaepanganduse Swedbankile ära müünud. Meie jaepanganduse Eesti haru ei ole tuumiktegevus ja on müügis," ütles ta.

Kui Danske Bank Soome Sampo panga ostis, saadi n-ö kauba peale ka tütarpangad Eestis, Lätis ja Leedus ning pank Venemaal. 2015. aasta alguses teatas Danske, et lõpetab järkjärgult Balti riikides uute laenude väljastamise eraklientidele.

"Oleme strateegiliselt Eestis olemas oma Põhjala äriklientide teenindamiseks, kui nad Eestis äri ajavad. Samuti Eesti äriklientide jaoks, kes tegutsevad Skandinaavia turul," ütles Leth, kelle sõnul see osa panga tegevusest müügis ei ole. "Äriklientide haru on strateegiline osa sellest, mida me Skandinaavia äriklientidele pakume ja nii ei kavatse me seda müüa."

KESKPANK

Viimane voor odavat laenu

Euroopa Keskpank pakkus Euroopa pankadele eile viimast korda madala intressimääraga laenu, mis oli mõeldud enama raha pumpamiseks euroala reaalmajandusse.

834
miljardit eurot on Euroopa Keskpank TLTRO programmi raames pankadele laenanud.

Pankade huvi oli suur – kokku võeti keskpangast laenu 233,5 miljardit eurot, mis oli suurim kogus nn TLTRO programmi algusest 2014. aastal, vahendas Bloomberg. Need laenud on neljaks aastaks intressimääraga alates nullist, mis võib ka miinusesse minna.

Suurt huvi seletab see, et euroala majanduse toibudes jõuab lähemale päev, mil Euroopa Keskpank oma stiimuli lõpetab. Odavad laenud pankadele on sellest üks osa, lisaks sooritab keskpank võlakirjaturul tugioste ning keskpangas hoiustamise püsivõimaluse intressimäär on miinuses.

Mõni keskpanga poliitikategija on mõista andnud, et pank võib intressimäärasid kergitada varem, kui üldiselt arvatakse.

Euroala majandus on kasvanud 15 kvartalit järjest ning inflatsiooninäit on jõudnud 2% tasemele. Keskpank pole end aga veel võitjaks kuulutanud, sest hinnatõus on suuresti tingitud kütuse hinna tõusust, mitte majanduse sisemisest kasvujõust.

ÄRIPÄEV.EE

Äripäeva konverentsikalender

Vaata programme ja registreeru

pood.aripaev.ee/**konverentsid**

	Märts	KORRALDAJA
KOHE		
27.03	**Veebiseminar** "Aktsiatega rikkaks saamise õpik praktikas"	Investor Toomas
28.03	**Jaekettide-tootjate-hulgikaupmeeste ühisseminar** "Kuidas jaekettidega edukalt koostööd teha?"	Kaubandus.ee
28.03	**Veebiseminar uuest andmekaitsemäärusest** "Mis muutub vastutavate ja volitatud töötlejate jaoks?"	ITuudised.ee
29.03	**Hommikukonverents** "Müügi edulood: kinnisvara müük"	Bestsales.ee
29.03	**Veebiseminar** "Teenuse käibemaksustamine"	Raamatupidaja.ee
30.03	**Loeng** "Väljamaksed osanikele ja negatiivne omakapital"	Raamatupidaja.ee
30.-31.03	**Pärnu Finantskonverents** "Täna on homme"	Pärnu Konverentsid ja finantsuudised.ee
VARSTI	**Aprill**	
05.04	**Loeng** "Konsolideerimise ABC"	Raamatupidaja.ee
05.04	**Seminar** "Juhtimislabor. Kuidas saada, mida tahad?"	Konverentsid.ee
11.04	**Ühisrahastuse seminar** "Kuidas leida rahastust?"	Investor Toomas
12.04	**Seminar** "Kuidas turundada sotsiaalmeedias nagu professionaal?"	Bestmarketing.ee
12.04	**Veebiseminar** "Kuidas teha nõuetekohast inventuuri?"	Raamatupidaja.ee
18.04	**Konverents** "*Mobile first*! Kasutajasõbralik IT arendus mobiilsetele seadmetele"	ITuudised.ee
20.04	**Seminar** "Rahvusvahelised riigihanked"	Raamatupidaja.ee
21.04	**Psühholoogiakonverents** "Motivatsioon ja äri"	Konverentsid.ee
25.04	**Konverents** "Sekretäride päev: enesekindlalt kevadesse!"	Sekretär.ee
26.04	**Veebiseminar** "Andmekaitsespetsialist ja andmekaitsealane mõjuhinnang"	ITuudised.ee
27.04	**Kütuseturu aastakonverents**: "Muutuste aastad 2017—2020"	Logistikauudised.ee
27.04	**Seminar** "Raamatupidajast finantsnõustajaks"	Raamatupidaja.ee
HILJEM	**Mai**	
02.05	**Loeng** "*Shopper marketingi* meistriklass"	Kaubandus.ee
04.05	**Sisekontrolli konverents** "Valmistu homseks"	Raamatupidaja.ee
16.05	**Loeng** "Kuluanalüüsi meistriklass"	Raamatupidaja.ee
18.—19.05	**Pärnu Juhtimiskonverents** "Koostöö ja konkurents"	Pärnu Konverentsid, konverentsid.ee
26.05	**Müügikonverents**	Bestsales.ee

Kalender täieneb, vaata
pood.aripaev.ee/konverentsid

ÜRITUSI KORRALDAVAD

Pärnu Konverentsid · best marketing · Äripäev · Деловые ведомости · Meditsiini uudised · Kaubandus.ee · Kinnisvarauudised.ee · Logistikauudised.ee · Finantsuudised · Raamatupidaja.ee · Tööstusuudised.ee · ITuudised.ee · Bestsales.ee · Põllumajandus.ee · Personaliuudised.ee · Ehitusuudised.ee · Sekretär.ee

Äripäev e-pood

Konverentsil toodete ja teenuste esitlemist korraldavad konverentsi reklaamiosakonna projektijuhtid
Age Raam (age.raam@aripaev.ee või telefon 5866 6496),
Eliise Nikopensius (eliise.nikopensius@aripaev.ee või telefon 553 1442).

toimetaja Harry Tuul
tel 667 0111
toimetajad@aripaev.ee
Äripäev
24. märts 2017

▲ On põhjust naerul näoga olla – Tallinna Kaubamaja nõukogu esimees Jüri Käo ja juhatuse esimees eile aktsionäride koosolekul. FOTOD: ANDRES HAABU

FINANTSSEIS

Kaubamaja 100 miljoni küsimus: mida rahaga teha?

Tallinna Kaubamajal on kogunenud 100 miljonit eurot jaotamata kasumit ning see tekitab küsimusi, mida ettevõte võiks sellega peale hakata.

LIINA LAKS, RAINER SAAD
aripaev@aripaev.ee
Äripäev

Möödunud aasta oli Eesti tehinguturul rekordiline ning praegune aasta tõotab tulla veel parem. Seetõttu torkavad silma need ettevõtted, kellel palju vaba raha. Kuigi Tallinna Kaubamaja ise pole veel ühestki ülevõtmisplaanist rääkinud, leiavad aktsionärid, et laienemist oleks vaja.

Kaubamaja grupi nõukogu esimehe Jüri Käo sõnul ei vedele vaba raha otseselt niisama. "Ega see nüüd nii ei ole, et see hulk raha kuskil on. Suur osa sellest on ikkagi kaubavarade, asjade all. Nii lihtne seda välja võtta küll ei ole. Otsime kogu aeg võimalusi laienemiseks," ütles Käo.

Üks ülevõtmise objekt võib olla kodumaine rõivatootja Baltika, mille juhatuse esimees Meelis Milder kuulub Tallinna Kaubamaja nõukogusse. Käo lükkas aga kõik sellised kuuldused ümber. "Me ei plaani rõivaärisse siseneda. Me pole seda isegi kunagi arutanud, nii et olime väga üllatunud, kui Äripäev sellise küsimusega meie poole pöördus. Plaanime küll laiendada, kuid siis ikkagi jaekaubanduse, automüügi suunal," sõnas ta.

Milder Tallinn Kaubamaja strateegilisi plaane kommenteerida ei saanud, sest kuulub kontserni nõukokku. "Arutelu all olevaid teemasid ei ole võimalik mul täpsemalt kommenteerida enne, kui ettevõte ei ole nendest börsile teada andnud," ütles ta.

Aktsionäridele meeldiks laienemine

Kaubamaja aktsionär ning "Rikkaks saamise õpiku" autor Jaak Roosaare usub, et laienemist oleks ettevõttele vaja. "Annaks jumal, et ainult mitte Baltika," ütles Roosaare oma hinnangu.

Ta lausus, et ei ole kuigi optimistlik heal ajal tehtava geograafilise laienemise suhtes. "Eelmine kord Lätist tuldi, saba jalge vahel, tagasi ja ka teistel Eesti ettevõtetel pole selline geograafiline laienemine eriti edukas olnud. Samas autokaubanduses on Tallinna Kaubamaja suutnud hästi kogu Baltikumis läbi lüüa," sõnas ta.

Väikeaktsionär Joonatan Uusväli märkis, et Tallinna Kaubamaja kontol on palju raha ning nad võiks sellega midagi peale hakata. "Investorina olen Tallinna Kaubamajaga muidugi rahul. Üks asi on nende puhul küll – neil on kontol umbes 75 miljonit – püüdke see kuidagi ära kulutada, sellega midagi teha," ütles Uusväli, kes plaanib ka ettevõtte aktsiaid juurde osta – välja arvatud siis, kui aktsia kiirelt rallima hakkab.

Tallinna Kaubamaja grupp alustab Tallinnas kaubamaja kvartali ümberehitust ning kuulutab selleks välja arhitektuurikonkursi. Grupi juhatuse esimees Raul Puusepp ütles, et selleks tehakse koostööd linnaga ning ümberehitamise tõttu äritegevus ei peatu. "Mis vahendeid meil lisaks omakapitalile veel laienemiseks vaja läheb, ei tea. Ka on vara öelda, millal algab ehitustöö," ütles Puusepp.

Arhitektuurikonkursi väljakuulutamine on viibinud juba üle aasta, varem plaanis ettevõte seda teha eelmise aasta märtsis.

Lidlile Selvereid ei müüda

Äripäevale on teada, et Saksa kontsern Lidl tuleb Eesti turule ning kuulab selleks tasapisi siin maad. Liiguvad jutud, et turule kiiremini sisenemiseks võib Lidl ühe võimalusena osta ära Selveri keti. Käo sõnul nemad Selverit ei müü.

"Kui Lidl siia tuleb, siis neil on hoopis teine ärimudel. Vaadake, mis nad mujal teinud on – nad ehitavad kõik nullist. Seda ei ole, et nad siin midagi ära ostaksid. Aga meie Selverit ei müü ka. Tegu on väga tugeva ettevõttega ja mis kõige tähtsam – ta meeldib eestlastele," sõnas Käo.

Selverid on Tallinna Kaubamaja Grupi suurim tuluallikas. Eelmisel aastal suurenes supermarketite segmendi käive 4,3%, 400 miljonile eurole, ning puhaskasum 41,5%, 12,1 miljonile eurole.

Valitsuse maksumuudatusega jääb madalapalgalistele tuleval aastal rohkem raha kätte ning Käo sõnul mõjutab see ikka mingil määral ka kaubandusettevõtteid. "Kui rahval jääb rohkem raha kätte, siis tuuakse

▲ Tallinna Kaubamaja nõukogu liige Enn Kunila (vasakul) võib juhatuse tööga rahul olla.

▲ Tallinna Kaubamaja eilsele koosolekule tulnud aktsionärid.

Annaks jumal, et ainult mitte Baltika.

Tallinna Kaubamaja aktsionär Jaak Roosaare ettevõtte võimalikest laienemisplaanidest.

see jaekaubandusse, nii et selles mõttes on kasv võimalik, kuigi mingit imet sealt nüüd oodata pole," ütles Käo.

Eestlaste ostuhimul on Käo hinnangul mitu põhjust. Kuna palgakasv on Eestis olnud keskmiselt 6 protsenti aastas, pangahoiuste intressid olematud ja lihtsaid investeerimisvõimalusi turul ei ole, siis ajendabki see inimesi rohkem ostma ning soetama asju, milleks ehk varem võimalusi polnud. "Konkurents on Eestis küll suur, aga kui sa oled osav ja tubli kaupmees, siis toovad inimesed raha sinu juurde," sõnas ta.

Milderi sõnul jätkavad nii Tallinna Kaubamaja kui ka Baltika maksumuudatuste valguses selle nimel tööd, et müüki kasvatada. "Samal ajal on minu hinnangul üsna tõenäoline, et selle inimeste sissetuleku kasvu "sööb ära" esmatarbe inflatsioon," ütles ta.

Osa kasumist jaotatakse dividendidena

Eile toimunud Tallinna Kaubamaja aktsionäride koosolekul kiideti heaks ettepanek maksta rekordkõrge dividend 0,63 eurot aktsia kohta. Kokku makstakse dividendi 25,65 miljonit eurot, mis on sama suur kui eelmise aasta puhaskasum.

Käo ütles, et ühtset kinnitatud dividendipoliitikat Tallinna Kaubamajal pole, kuid igal aastal üritatakse dividendi maksta. "Sealjuures ei vaata me ainult aasta peale ette, et millised investeeringud veel tulla võivad. Vaatame ikka vähemalt viis aastat ette," sõnas ta.

Käo võtab ise dividendidena 3 miljonit eurot, mille plaanib investeerida enda ettevõtte NG Investeeringud kaudu. "Eraisikuna investeeringuid ei tee," ütles ta.

31. detsembri seisuga oli Kaubamajal 101 miljonit eurot jaotamata kasumit.

TULEMUSED

Käive ja kasum suurenevad

Tallinna Kaubamaja Grupi majandustulemused mln eurodes

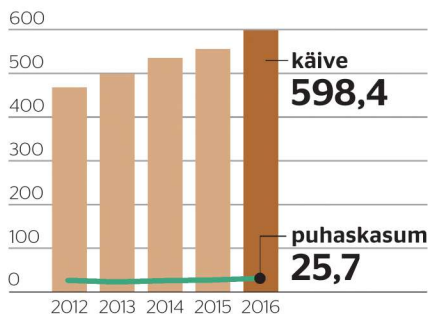

HIND

Tallinna Kaubamaja aktsia on viie aastaga hoogsalt tõusnud

eurodes

VÕRDLUS

Dividendid kasvavad

Tallinna Kaubamaja dividend eurodes aktsia kohta

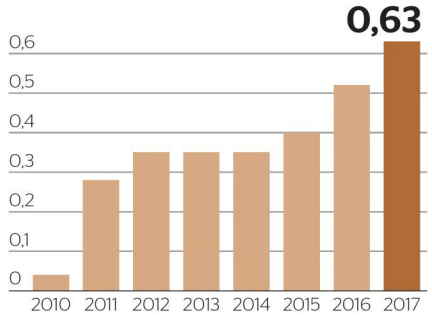

ALLIKAS: TALLINNA KAUBAMAJA GRUPP, BLOOMBERG

Märts on Hea Teeninduse Kuu!
MÄRKA JA KIIDA TEENINDAJAT!
www.heateenindus.ee
Peatoetaja: Swedbank

BREXIT

Branson tahab uut hääletust

Miljardär Richard Bransoni arvates vajavad britid Euroopa Liidust lahkumise üle uut referendumit, sest eelmist mõjutasid "valed faktid" ning hääletajatel puudus otsuse tegemiseks kogu vajalik info.

"Kui Brexit peaks toimuma, on see üks kurvemaid asju brittide ajaloos," ütles Branson CNBC-le antud intervjuus. "See tuleb hävituslik – tegemist on kõige suurema lasuga enda jalga, mida britid kunagi on teinud," lisas ta.

Bransoni meelest on vaja uut referendumit, sest eelmise eel jaotati hääletajatele informatsiooni vaid valikuliselt ja mõjutati seeläbi nende otsust. "Otsust langetades peab läbi kaaluma kõik reaalsed faktid, mitte ainult need, mida üks või teine ette söödab," oli ta veendunud.

ÄRIPÄEV.EE

LÜHIDALT

Mercedes tülitseb hiinlastega kaubamärgi pärast

Hiina autotootja Chery kaebas Mercedes-Benzi patendiametisse, kuna viimane soovib oma elektriautod märgistada samamoodi nagu Chery.

Nimelt käib vaidlus selle üle, kas Mercedes-Benz tohib oma Hiina turu jaoks toodetavatel elektriautodel kasutada lühendit EQ. Lühend on probleemne, sest sarnase tähekombinatsiooni eQ on juba Chery kasutusse võtnud ning see on olnud nende kaheukseliste elektriautode tarbeks käibes kaks aastat, kirjutas Reuters.

Mercedes teatas eelmisel aastal, et kavatseb hakata tootma elektriautosid. Esimesed toodetakse küll Saksa turu tarbeks, kuid hiljem plaanitakse oma tegevust laiendada ka Hiinasse.

Hiinlased ostsid Aafrikas esimese suurema rafineerimistehase

Uudisteagentuur Reuters teatas, et USA energiakontsern Chevron müüs Sinopecile nafta rafineerimistehase Aafrikas.

Täpsemalt omandas Hiina energiakontsern ligi miljardi dollari eest 75protsendise osaluse Chevroni Aafrika ärides, kaasa arvatud Botswana allüksuses. Sellega said hiinlased omale esimese olulisema rafineerimistehase Aafrika mandril.

RIIGIKANTSELEI

Riigikantselei on Vabariigi Valitsuse juures olev asutus, kelle eesmärk on toetada Vabariigi Valitsust ja peaministrit poliitika kujundamisel ja elluviimisel ning aidata tagada head riigivalitsemist. Strateegiabüroo ülesanne on toetada Vabariigi Valitsuse töö planeerimist ning koordineerida Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi, riigi konkurentsivõime tõstmise ning säästva ja jätkusuutliku arengu strateegiliste arengukavade koostamist ja elluviimist.

Ootame strateegiabürooga liituma

NÕUNIKKU

Nõunik vastutab infoühiskonna ja innovatsiooni valdkonna seisukohtade kujundamise eest.

Healt kandidaadilt eeldame:
- kõrgharidust (magistrikraad või sellega võrdsustatud kvalifikatsioon, doktorikraad annab eelise)
- töökogemust vähemalt ühes ametikoha töövaldkonnas, kasuks tuleb rahvusvahelise suhtlemise, inimeste ja protsesside juhtimise kogemus
- väga häid teadmisi infoühiskonna tulevikusuundadest, innovatsioonist ja avalike teenuste arendamisest ning teadmisi riigi- ja halduskorraldusest
- eesti ja inglise keele oskust C1-tasemel, kasuks tuleb veel ühe võõrkeele oskus vähemalt B2-tasemel
- väga head organiseerimis- ja koostöövõimet, esinemis- ning läbirääkimisoskust
- analüütilise mõtlemise oskust, suutlikkust keerulisi küsimusi selgelt edasi anda ja üldistada
- algatus- ja töövõimet pingeolukorras

Pakume võimalust teha huvitavat ja vastutusrikast tööd valitsuse töö planeerimist koordineerivas üksuses ja panustada Eesti jaoks oluliste poliitikavaldkondade kujundamise protsessi. Tagame mitmekülgsed arengu- ja koolitusvõimalused, professionaalse meeskonna, head töötingimused ning konkurentsivõimelise palga. Võimalus on täita ametikoht ka tähtajalise üleviimise (rotatsiooni) korras.

Dokumendid (motiveeritud avaldus, mis sisaldab arusaama oma teadmiste ja kogemuste edukast rakendamisest pakutaval ametikohal, ning CV koos varasemate tööülesannete kirjelduse ja kahe soovitaja kontaktandmetega) palume esitada hiljemalt 2. aprilliks 2017. a elektrooniliselt aadressil personal@riigikantselei.ee. Lisainfo 693 5445 või agne.kiik@riigikantselei.ee (personalijuht Agne Kiik).

INTERVJUU

Kardinad eest: Linnahalli juhatuse liige avab lahkumise tagamaad

Linnahalli hange – see tähendab pidev vaidlemine ja segadus ning Taavi Aas kogu seda kaardimaja koos hoidmas.

URMO ANDRESSOO
urmo.andressoo@aripaev.ee
Äripäev

Möödunud nädalal Tallinna Linnahalli nõukogule lahkumisavalduse esitanud juhatuse liige Väino Sarnet räägib, milliste probleemide tõttu kukkus kokku linnahalli projekteerimishange – pidev vaidlemine endise nõukogu esimehe Meelis Paiga, segadus ja tülitsemine nõukogu ja juhatuse vahel ning kuidas linnapea asetäitja Taavi Aas proovis kompromisside najal hanke kaardimaja koos hoida.

Esitasite hiljaaegu Tallinna Linnahalli nõukogule lahkumisavalduse. Tegin seda juba nädal aega tagasi. Meedia kajastab seda umbes nii, nagu ma oleksin seda eile teinud. Tõejärgne ühiskond – kui näitad ajalist järgnevust moonutatuna, siis näitad ka põhjuse ja tagajärje seost erinevalt.

Mis lõppude lõpuks ajendas teid seda otsust langetama? Kaks väga selget põhjust. Kui nõukogu arvab teisiti kui juhatus, siis ei pea lahkuma mitte nõukogu, vaid juhatus. Selle peale ma ka hanke tühistasin ja lahkumisavalduse koostasin. Oli muidugi ka väike lisapõhjus – mulle ei meeldinud härra Pai sõlmitud leping.

Meelis Pai leping ei meeldinud ka teistele ning ta ei ole enam Linnahalli nõukogu esimees. Ma ei saanud seda sel hetkel teada, et nii läheb.

Kas leping, et Meelis Pai tegi endast Linnahalli kunstilise juhi, sündis juba enne või oli see viimase nädala sündmus? Hästi ei tahaks seda teemat arutada. Tagantjärele kivide loopimine.

Linnahalli nõukogus toimusid koos Meelis Pai lahkumisega ka teised vangerdused. Nõukoguga liitus abilinnapea Mihhail Kõlvart ning Tallinna linnaplaneerimise ameti juhataja Anu Hallik-Jürgenstein. Mida arvate, mis selliste suurte vangerduste põhjus on? Põhjus on väga lihtne: olukord on jama. Ja need inimesed on oluliselt paremad.

Kas Meelis Pai tagandamine nõukogu eesotsast võis otsapidi olla seotud ka teie nimetatud suure visiooniga, millist linnahalli tema luua soovib? Ma arvan, et ei ole. Tema mõju on ikka nii suur, et ilma sellise bläkita ei oleks seda juhtunud.

▶ Tallinna Linnahalli nõukogule lahkumisavalduse esitanud juhatuse liige Väino Sarnet on veendunud, et 2020. aastaks uus linnahall valmis ei ole. FOTO: ANDRES HAABU

Millised olid suhted juhatuse ja nõukogu vahel? Olid nii teravad, kui vähegi said olla. Olen ka enne väga paljudes kohtades töötanud. Sellises ma enne ei ole.

Kas lepitust leida ei olnud võimalik? Kokku leppida saab nendega, kel on arusaam, mida nad tahavad. Isegi, kui kellelgi on oma huvid mängus, saab temaga asjades kokku leppida. Kui aga ei ole selge, mis asja üldse keegi ajab, ei olegi võimalik kokku leppida.

Segadus valitses lisaks juhatuse ja nõukogu vahelistele suhetele ka nõukogus endas? Arvan küll. Teisiti ei saanudki olla.

Milline oli Taavi Aasa roll kogu selles suhete rägastikus? Ütleksin, et härra linnapea on praktilise mõtlemisega inimene. Mina ei aja endale usaldatud kohustusi ülemuste kaela nõnda, et ma enda otsused enne langetamist nendega kooskõlastaksin. Nõnda ajad sisuliselt vastutuse ülemuse peale ja see ei ole ilus käitumine. Tegin otsuse oma pädevuse piires ära ja andsin ülemusele teada, et tegin nõnda. Arvan, et Taavi Aas oleks parim inimene, keda sellega tegelemas saaks üldse praegu ette kujutada. Kuid ma ei usu, et ta piisavalt palju toetust korjaks.

> **Olen enda suhtumist defineerinud kui välikomandöri või missioonisõduri rolli. Kas sõdin Afganistanis või Süürias, mulle korda ei lähe.**
> Väino Sarnet

LENNUNDUS

Nordica hakkab SASi heaks lendama

Nordica tütarfirmal Regional Jet õnnestus sõlmida kuueaastane leping Põhjamaade lennufirmaga SAS, kelle jaoks hakatakse lendama Kopenhaagenist väljuvatel lähiliinidel.

Nordica jaoks ajalooline hankeleping tähendab, et Regional Jetil tuleb rentida neli ATR-tüüpi propellerlennukit, mis tuleb omalt poolt täielikult mehitada nii pardameeskonna kui ka pilootidega, kirjutas Postimees. Nende lennukitega hakkab ettevõte teenindama SASi lähilende Kopenhaagenist näiteks Göteborgi ja Hannoveri, aga ka teistesse kohtadesse, olenevalt tellija soovidest.

▲ Nordica juhatuse esimees Jaan Tamm loodab tütarfirma lepingust olulist lisatulu. FOTO: ANDRES HAABU

Regional Jeti juht Sven Kukemelk rõhutas, et leping rahvusvahelise tegijaga loob Eestis juurde kahekohalise arvu kõrgekvaliteedilisi töökohti SASi allhankelendude haldamiseks ja üle saja inimese saab tööd lennukite peal.

Nordica juhatuse esimees Jaan Tamm märkis, et tütarfirma leping aitab tuua oluliselt lisatulu, parandada Nordica rahaseisu ja toetada Tallinnast väljuvaid lende. Kui palju tulu kavatsetakse SASi lepingu pealt teenida, Tamm öelda ei saanud, põhjendades seda konfidentsiaalsuskohustusega.

Abiks tähtis tõend

Kukemelk rääkis nädala alguses Äripäevale, et Regional Jetil õnnestus üle-eelmisel reedel saada endale IOSA tõend, mis tähendab kõrgeimat ohutuse ja kvaliteedi standardit lennunduses. "Oleme otsekui lõpetanud keskkooli – meil on nüüd käes diplom, mis võimaldab meil kõigi lennufirmadega koostööd teha," rääkis ta.

Regional Jet OÜ kuulub 51% ulatuses Nordicale, 49% kuulub Nordica strateegilisele partnerile, Poola lennufirmale LOT. Nordica alustas koostööd LOTiga möödunud aasta novembris, pärast seda, kui nad lõpetasid aasta kestnud koostöö Sloveenia lennufirmaga Adria Airways.

ÄRIPÄEV.EE

AVA EXPRESS
KOLIMISTEENUSED
Tel 613 9737, 503 6450 | ava@ava.ee | www.ava.ee

Nagu olete maininud, olid teil ja Meelis Pail väga erinevad visioonid sellest, millist linnahalli rajada. Kui Meelis Pai soovis teie sõnutsi luua "rahas pole küsimus" stiilis linnahalli ning teie soovisite teha teisiti... Minu arvates võiks ju olla üliuhke linnahall. Heade soovidega on aga tihti põrgutee sillutatud – kui plaan taevasse ajada, ei tule mitte midagi.

Kuivõrd erineks eelarve järgi teie ja Meelis Pai linnahall? Vähemalt kolmandiku võrra. Nii projekteerimises kui ka ehituses.

Mida peaks teie arvates linnahalliga edasi tegema ja kuidas edasi liikuma? Küsima peaks ikkagi kaks küsimust. Kas edasi liikuda ja siis, kuidas liikuda. Eelmise aasta septembris, kui olid suurema plaani hinnad teada, ütlesin Taavi Aasale, et tegu on valiku kohaga. Poliitiliselt on kindlasti söödav ka variant sellest üritusest loobuda. Arvan, et kas-küsimust peaks selliste numbrite juures aeg-ajalt ka küsima, mitte võtma aksioomi, et ei ole paremaid rahapaigutamise viise. Kui valida, siis ei tohiks üritada muinsuskaitse- ja muude piirangutega hoonesse üritada kõiki häid asju kokku suruda.

Tagasi vaadates, kas teeksite midagi teisiti? Novembris esitasin lahkumisavalduse. Oleks pidanud tollal ära minema. Mitte siiamaani välja venitama (naerab – toim).

Seega tollal võtsite avalduse tagasi? Leppisime kokku, et vaatame, kuidas asjad kevadeni arenevad. Kevad ongi käes.

Kas seekord ei võta? Üldiselt sama asja kaks korda ei ole mõistlik teha. Taavi Aas on öelnud, et võib-olla ikkagi jätkaksin. Ütlesin talle, et olen vist ikka rohkem osa probleemist kui lahendusest.

Tunnete, et linnavalitsus on teie seljataga? Väliste märkide järgi arvan küll nõnda, jah. Võin muidugi ka eksida.

Kas nii raskem lahkuda pole? Olen enda suhtumist defineerinud kui välikomandöri või missioonisõduri rolli. Tuleb teha seda, teist või kolmandat. See, kas sõdin Afganistanis või Süürias, mulle korda ei lähe.

Hetkel on välja kuulutatud, et linnahall valmib aastatel 2019-2020. Selleks ajaks ei jõua. Olen selles täiesti veendunud ja seda varemgi öelnud, et enne 2020. aasta lõppu ei ole see mingil juhul võimalik. Nüüd võib-olla ei saa isegi selleks ajaks. Kuid venelastel on selline ütlus, et see on õnnetus, aga see ei ole katastroof. Selle elab üle.

LOE VEEBIST

Intervjuu teine osa, mis lahkab hankesaagat.
www.aripaev.ee

LÜHIDALT

Leedo mõtleb kanakasvatusest

Vjatšeslav Leedole kuuluv Saaremaa Lihatööstus tõi hiljuti müügile pakendatud kanalihatooted. Kui neid saadab müügiedu, plaanib tööstus tühjana seisva kanatsehhi taas kasutusele võtta.
"Arutasime, et miks mitte hakata ise muu hulgas ka kanatootmise poole vaatama, aga see on väga suur rahaline investeering, mis sinna alla läheks. Seega kohe me riskida ei julgenud," ütles Saaremaa Lihatööstuse juhatuse esimees Kristjan Leedo Saarte Häälele.

Baltic Horizon Fund ostis Vilniuses büroohoone

Baltic Horizon Fund sai üleeile Vilniuses asuva Duetto I büroohoone omanikuks. Tehingu hind oli 14,6 miljonit eurot.
Duetto I asub Vilniuse büroo- ja kõrghoonete piirkonnas, äsja valminud läänepoolse ringtee kõrval. Duetto I büroohoone on 10korruseline, maa-aluse parklaga. Büroohoone väljarenditav pindala on 8327 m². Ankurüürnikeks on Lindorff ja Pernod Ricard. Fondil on ostuoptsioon kõrval asuva büroohoone Duetto II omandamiseks pärast selle valmimist.

Sõõrumaa vastas kuulujutule

Turvafirma USS Security ainuomanikuks saanud Urmas Sõõrumaa ütles "Aktuaalsele kaamerale", et eilses Postimehes avaldatud konkurentide spekulatsioon, nagu plaaniks ta ise ettevõtte maha müüa, ei vasta tõele. Selle asemel soovib ta USSiga laiendada tegevust kinnisvarahoolduse äris.

Avalikul suulisel enampakkumisel müüakse Laugu-Latiku Põllumajandussaadused UÜ-le, registrikood 10799665, kuuluvad Tartu Maakohtu kinnistusosakonnas registreeritud kinnisasjad:

- registriosa nr 4732502, asukoht Harjumaa, Saue vald, Jõgisoo küla, Priidiku, katastritunnus 72703:002:0034, sihtotstarve maatulundusmaa 100%, pindala 4,95 ha.
- registriosa nr 12207702, asukoht Harjumaa, Saue vald, Jõgisoo küla, Liidumäe 1, katastritunnus 72703:002:0174, sihtotstarve maatulundusmaa 100%, pindala 13,01 ha.

Enampakkumise alghind on 98 000 eurot, käibemaksuvaba müük. Suuline enampakkumine toimub **18. aprill 2017.a., kell 11:00** OÜ Haldur büroos, aadressil Kotzebue 9, Tallinn. Enampakkumisel osalemiseks tuleb tasuda tagatisraha.

Enampakkumise tingimuste ja muu teabe saamiseks palume võtta ühendust enampakkumise korraldajaga e-posti haldur@haldur.eu ja/või telefoni 627 0444 teel.

TUNNUSTUS

Selgusid IT aasta tegijad

Eesti IT-valdkonna aasta tegijad on Kaidi Ruusalepp ja Karoli Hindriks, teatas infotehnoloogia ja telekommunikatsiooni liit (ITL).

ITLi tegevjuhi Jüri Jõema sõnul on Hindriksit ja Ruusaleppa – kes riigipiire millekski ei pea – märgatud mujalgi. "Nad oskavad reageerida nõudlusele ja on käivitanud idufirmade turuplatsi ning põnevate töökohtade ja professionaalide kohtumispaiga.

Kaidi Ruusalepp ja Karoli Hindriks valiti hiljuti ka Euroopa *start-up*- ja riskikapitali maailma 50 mõjukaima naise hulka.

Liit tunnustas eile 17. sünnipäevale pühendatud seminaril eelmisel aastal kõige enam IKT valdkonnas silma paistnud isikuid, ettevõtteid ja tegusid.

ITL annab selliseid auhindu välja alates 1998. aastast.

ÄRIPÄEV.EE

TASUB TEADA

IT-valdkonna parimad teod ja tegijad

Aasta idee. Paberivaba logistika algatuse eest ostu- ja tarneahela juhtimise ühingule Prolog. Lähiaastatel plaanitakse logistika- ja transpordisektori infovahetus digitaliseerida nii Eestis kui ka rahvusvahelisel tasandil.
Aasta tegijad. Finantsmaailmas innovatsiooni levitav Kaidi Ruusalepp on idufirmade börsi Funderbeam asutaja ja tegevjuht. Karoli Hindriks on asutanud Jobbaticali platvormi, kus pakutakse eneseteostamise võimalust tehnoloogiavaldkonna professionaalidele.
Aasta teod. Esiteks "Vali IT" programmi ellukutsumise eest majandusministeeriumile. Programmi "Vali IT!" käigus pakutakse 500 inimesele järgmise 3,5 aasta jooksul võimalust end täiendada.
Teiseks riigikogu liikmete algatusgrupile seadusemuudatuse eest, mis vähendab valguskaablite paigalduskulusid. ITLi tegevjuht Jüri Jõema selgitas, et seaduseks saanud eelnõu loob eeldused lairibaühenduste viimiseks kodude, ettevõtete ja asutusteni moel, et ühiskasutusse võetakse elektripostid ja muu taristu, et nende külge paigaldada sidevõrgu elemente.
Aasta läbimurdja. Skeleton Technologies OÜ-le kiire ja muljetavaldava läbimurde eest nii Euroopas kui ka mujal maailmas. Superkondensaatoreid tootev Skeleton Technologies nimetati teist aastat järjest maailma saja mõjukaima innovaatilisi ja puhtaid energialahendusi väljatöötava ettevõtte hulka, käivet kasvatati kordades.

POLIITIKA

IRLi ette võib tõusta Mihkelson

Kui Isamaa ja Res Publica Liidu juhil Margus Tsahknal õnnestub erakonna põhikirja muuta ja sellega Res Publica tiiva mõjujõudu erakonnas vähendada, võib uueks juhiks pürgida Tsahkna toetaja Marko Mihkelson, kirjutas Postimees.

Paari nädala pärast toimuval Isamaa ja Res Publica Liidu (IRL) korralisel volikogul otsustakse, millal koguneb suurkogu, et paika panna uus erakonna juhi ja juhtkonna valimise süsteem.

Mihkelson saatis üleeile erakonnakaaslastele kirja, milles nentis, et erakond on vajunud madalseisu. "Kutsun kõiki meie liikmeid ja kaasaelajaid toetama IRLi avatumaks ja kaasaegsemaks muutmist," kirjutas ta.

ÄRIPÄEV.EE

MÜÜA KINNISVARA VIRUMAAL

TÖÖSTUSKÜLA, Tõrma küla, Rakvere vald, Lääne-Virumaa
1200000 EUR ,6000m²

Jaama tn 12, Jõhvi, Ida-Virumaa
300000 EUR, 1592,4m²

Jaama küla, Illuka vald, Ida-Virumaa
460000 EUR, 1831m², 40 tuba

HOTELL, Tallinna tn 49, Rakvere, Lääne-Virumaa
199000 EUR, 450m², 19 tuba

ÖÖKLUBI, Kuke tn 3, Rakvere, Lääne-Virumaa
199000 EUR, 876,9 m²

Võta ühendust: kristo@k-kummid.ee

reklaamitoimetaja Marina Altmaa
tel 667 0161
marina.altmaa@aripaev.ee

Kõigi Eesti ettevõtete **taust ja seosed** Äripäeva Infopangast!

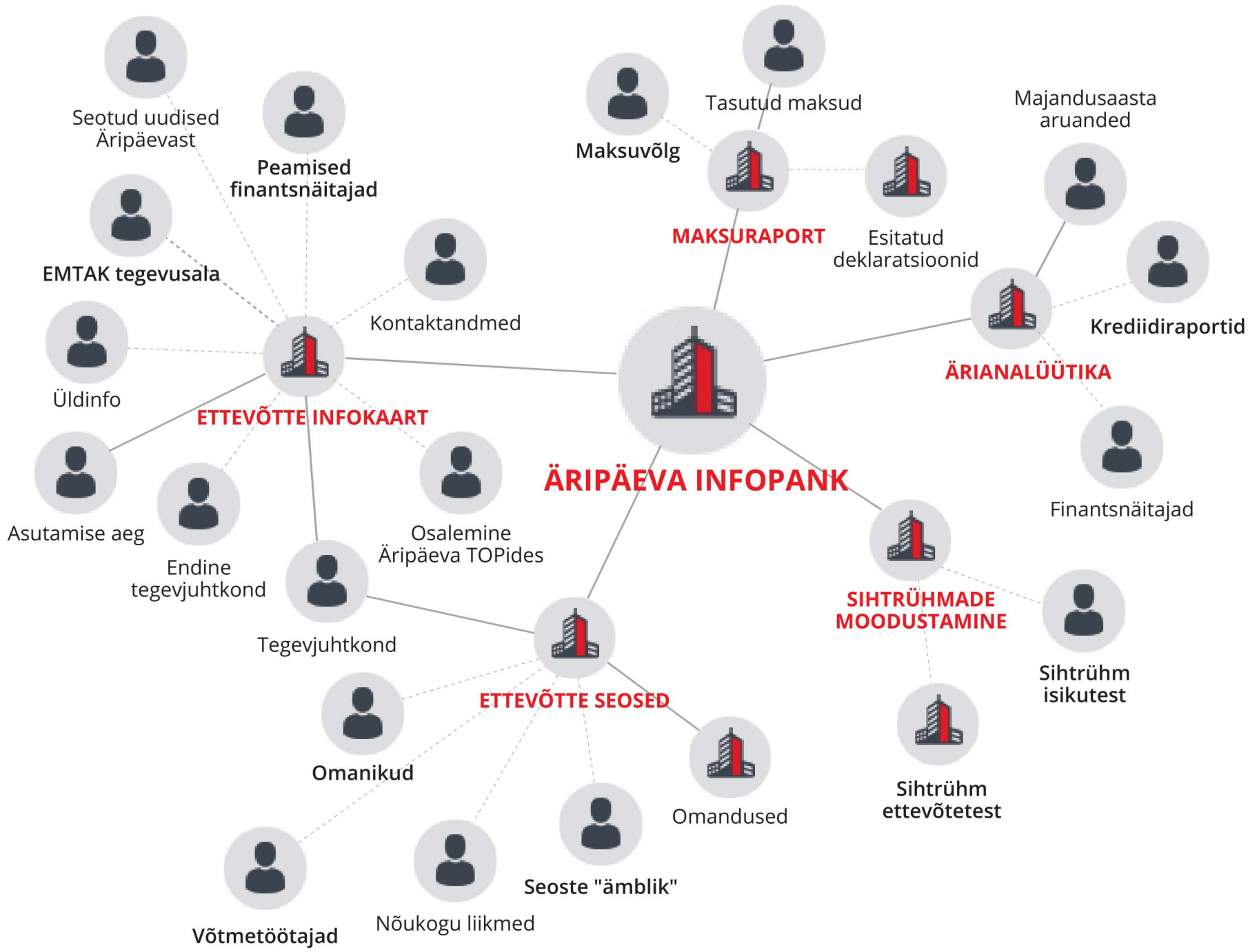

Äripäeva Infopank | telefon: (+372) 667 0008 | e-post info@infopank.ee

www.infopank.ee

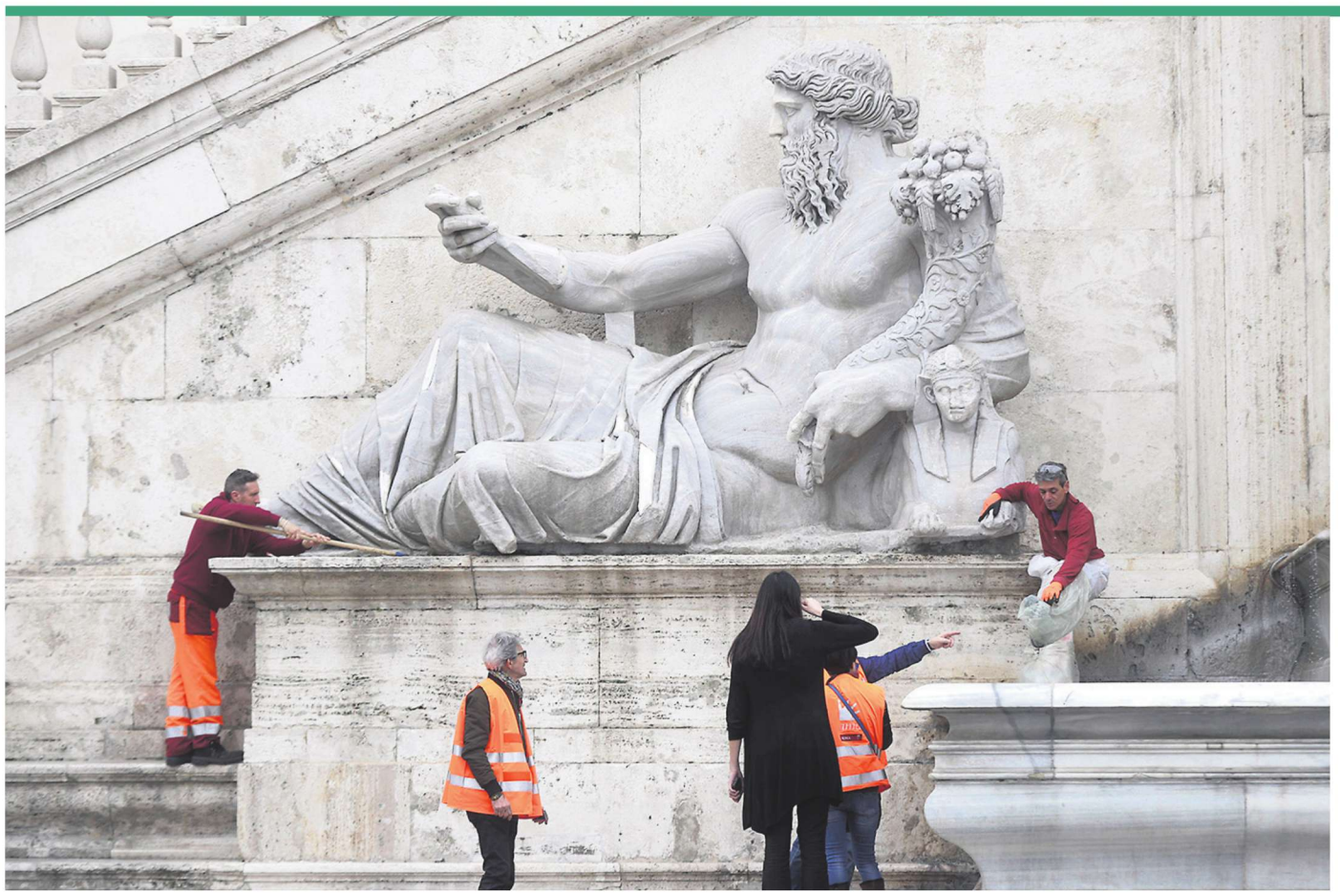

Ettevalmistused Rooma kapitooliumil, kus toimub pidulik tseremoonia. FOTO: AP PHOTO / SCANPIX

TÄHTPÄEV

Euroopa Liitu ootab peo järel rida karisid

Homme saab Euroopa Liidule aluse pannud lepingu allkirjastamisest 60 aastat ning Eesti peaminister Jüri Ratas on koos teiste liikmesriikide liidritega Roomas, et seda tähistada.

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

Äripäev

Tulevikku vaadates terendavad liidule – mida valitsusjuhte Roomas tervitav paavst Franciscus on võrrelnud elujõu ja viljakuse minetanud vanaemaga – tõsised katsumused. Sealhulgas ühisraha euro käekäik, mis võib kabelimatsu saada just juubelipidustusi korraldavast Itaaliast.

Kuid on ka helgem võimalus, nagu osutas äsja ajalehes Financial Times kolumnist Philip Stephens. Kui Prantsusmaa presidendivalimised võidab reformimeelne poliitik, kes riigi majanduse jalgele aitab ja Prantsusmaast uuesti Saksamaale võrdse partneri teeb, kellega Euroopa projekti taas ühiselt eest vedada. Stephens meenutab, et Rooma lepingut allkirjastades ei olnud Saksamaa ja Prantsusmaa sugugi ühte meelt, kuid just vaieldes ja kompromisse tehes on jõutud ühisosani, mis on olnud vastuvõetav ka teistele liikmesriikidele.

Turu emotsioon võib tulla väga tugev

Kui aga võidab Rahvusrinde juht Marine Le Pen, kes on lubanud tagasi tuua frangi ja asutajariigi liidust välja tüürida, ei pruugi Prantsusmaa poliitilisse süsteemi sisse ehitatud pidurid kaost ära hoida, kui rahaturgudel emotsioonid üle keevad, hoiatab agentuuri Bloomberg analüüsiüksus. Siis on riskikoht just Itaalia – kui kapital sealt pageb ja tekib pangajooks, ei suuda ka Super Mario ehk Euroopa Keskpanga juht Mario Draghi enam imet teha. Itaalia on päästmiseks liiga suur. Ei või unustada, et ka Saksamaal on sel aastal valimised ja Euroopa Keskpanga "erakorralised instrumendid" on seal tugeva kriitika all.

Eile olid turud pigem Euroopa poliitilise riski taandumise tuules – Hollandi valimistel ei saanud äärmuspartei enamust ja Prantsusmaal on tugevnenud toetus tsentrist Emmanuel Macronile. Euroopa majandus toibub ning Euroopa ettevõtete kasumid on jälle kasvamas.

Valitsusjuhid plaanivad Roomas allkirjastada deklaratsiooni, mis osutab Euroopa Liidu riikide pretsedenditu koostöö viljadele ning toonitab vajadust ka edaspidi seljad koos hoida.

"Ühekaupa lükkaks globaalne dünaamika meid kõrvale," seisis deklaratsiooni mustandis, mille teksti lihvimine eile veel jätkus. Oma huve ja väärtusi suudab maailma mõõtmes kahanev ja vananev Euroopa kaitsta vaid koos. Sealsamas mööndakse ka seda, et edasiliikumise tempo võib liikmesriikide jaoks edaspidi erinev olla – see mitmekiiruseline Euroopa oli ka üks viiest stsenaariumist Euroopa Komisjoni presidendi Jean-Claude Junckeri märtsi algul lauale pandud arutelupaberil. Seda toetavad Euroopa suured riigid, kuid Kesk- ja Ida-Euroopas on see kurss kriitikat ja kõhklusi tekitanud.

Juncker on juubelit Roomas tituleerinud Euroopa Liidu jaoks uueks alguseks. See saab olema liit ilma Suurbritanniata – Briti peaministerTheresa May esitab ametliku taotluse Suurbritannia liidust lahkumiseks tuleval nädalal, 29. märtsil, ning Roomas pidustustel ei osale. Värske terroriakt Londonis osutab sellele, et julgeolek peaks olema üks valdkondi, kus ka Brexiti järel Euroopa riikide vahel võimalikult tihedat koostööd jätkatakse.

Brittide lahkumise järel on küsimus, kas ülejäänud Euroopa suudab jääda kokku. Arvamused on väga erinevad, mida Euroopa Liit enesest kujutama peaks. Kuid seisma pole asjad jäänud – äsja toimunud Jaapani peaministri Schinzo Abe visiidi ajal Brüsselisse kinnitati vastastikku soovi kahepoolsele vabakaubanduslepingule peatselt alla kirjutada. Sellega rõhutatakse, et erinevalt Donald Trumpi USAst tahab Euroopa Liit jätkata avatud ja rahvusvahelistel reeglitel tugineva kaubanduse edendajana. Roomas eile juubelipidustuste raames korraldatud digipäev rõhutas vajadust jätkata Euroopa Liidu ühisturu ehitamist ka digitaalse majanduse jaoks.

Rahaliit on proovikiviks

Euroopa reformivõimekuse otsustavaks proovikiviks jääb aga rahaliit. Ja see eeldab kaua väldanud vaidluste selgeks vaidlemist – kust läheb riikide vastutus oma konkurentsivõime hoidmisel ja parandamisel rahaliidus ning milline on kesktasandi roll. Kas on tahet ja vajadust luua rahaliidule oma eelarve, et tasandada asümmeetrilisi šokke, või eraldi valuutafond. Viimast ideed kordas Saksmaa rahandusminister Wolfgang Schäuble äsja Brüsselis rahandusministrite kohtumisel – valuutafond võiks välja kasvada euroala alalisest päästemehhanismist ESM. Teoreetiliste aruteludega paralleelselt jätkub maadlus Kreekaga, mis on euroala hädalistest veel ainsana abipaketi alla jäänud, riskides taas võlakohustustega jänni jääda.

Maikuus esitab Euroopa Komisjon konkreetsemad ettepanekud rahaliidu muudatusteks. Ajaleht Wall Street Journal kirjutas oma allikatele toetudes, et selles võivad sisalduda ettepanek luua ühine töötuskindlus ning euroala ühise võlakirja alge.

Samas kasvavad jälle poliitilised riskid – tuleval aastal võivad toimuda valimised Itaalias, mille majandus on rahaliidu tingimustega kehvasti kohanenud, võlg on suur ja pangad nõrgad, ning kus kasvab toetus parteile, mis tahab rahaliidust lahkuda. Itaallased on euroalal ühisraha suhtes ühed skeptilisemad – eurot hindas viimases ELi küsitluses heaks vaid 41% vastanuist.

toimetaja Hele-Maria Taimla
tel 667 0218
helemaria@aripaev.ee

Äripäev
24. märts 2017

FESTIVAL

Tallinn Music Week kasvatab positiivsust

Lähiriikide suurima esinejatearvuga muusikafestival Tallinn Music Week suunab publiku tähelepanu üha enam teadliku tarbimise, jätkusuutliku arengu ideede ning positiivsete valikute poole.

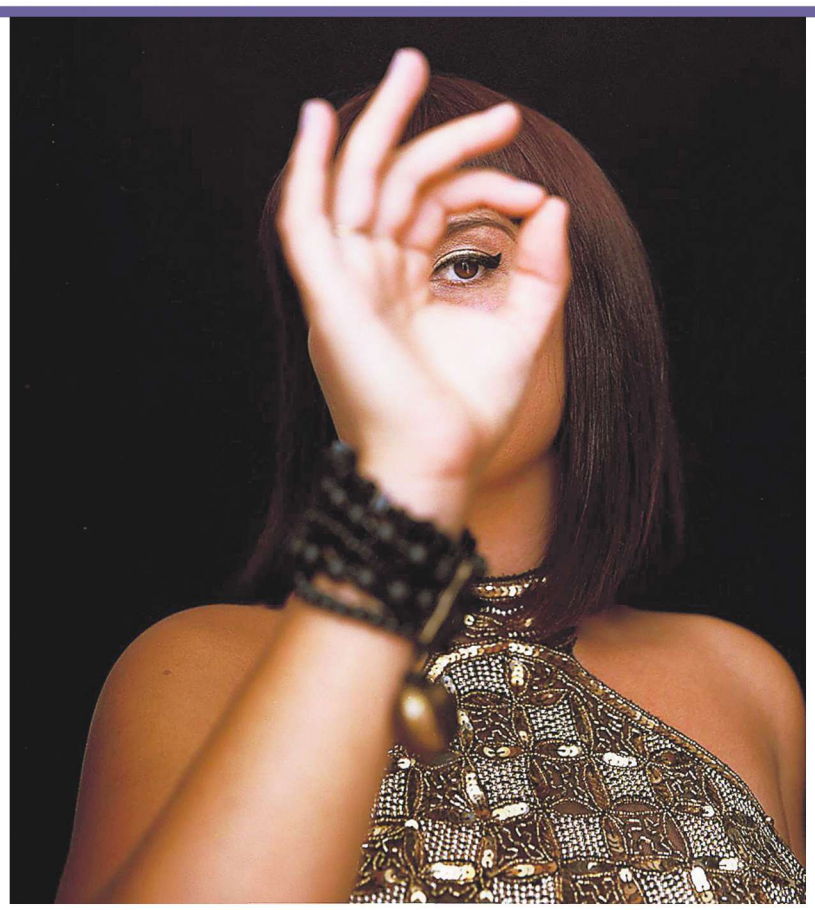

▲ Harry Potteri lugude tegelase järgi nime saanud ansambel Bellatrix.

▲ Blahalouisiana saab inspiratsiooni 1960ndatest.

▲ Erki Pärnoja esitleb TMW-l albumit "Efterglow".

▲ Eesti-Belgia bänd Estbel.

MARI HIIEMÄE
kaasautor

Tallinn Music Weeki kommunikatsioonijuhi Ingrid Kohtla sõnul on TMW muutunud aastatega eeskätt paremaks ja otseses mõttes hoolivamaks, pakkudes mastaapse meelelahutusliku ja haridusliku programmi kõrval ka võimalust püüelda säästva arengu eesmärkide poole.

Tänavu räägitakse TMW avalikel vestlustel nii targast tarbimisest kui ka "kultuuriprügist". Festivali raames toimuvail heategevuslikel õhtusöökidel "Trash Cooking" valmivad road kaubanduskeskustes prügiks tunnistatud toiduainetest ning Uuskasutuskeskuses aset leidval linnalavakontserdil saab lisaks hea muusika nautimisele asjadele uue elu anda.

Muusikute töötoad lastele

Tänavuses festivalikavas on mõeldud ka lastele ning noortele suunatud tegevuste peale. Muu hulgas toimuvad tuntud muusikute juhitavad töötoad lastele, TLÜ Õpilasakadeemia õpilaste koostatud avalikud vestlusringid ning noortelt noortele kontsertpidu kultuuriklubis Kelm.

Uue peoformaadina läbitakse peosarjade AUX, Mürk ja Isola ühisel jõul 36tunnime tantsumaraton Balti Jaama Tunnel.

Muusikafestivalist linnakultuurifestivaliks kasvanud TMW üheks tippsündmuseks on konverents, mille kava on Kohtla sõnul üks sisukamaid omataolisi kogu maailmas.

▲ Eesti folgimenuk Curly Strings.

9.

korda peetav Tallinn Music Week muutub aasta-aastalt laiapõhjalisemaks elustiilifestivaliks.

"Konverentsile ei kogune mitte üksnes muusikatööstuse esindajad, vaid ka loome- ja tehnoloogiavaldkondade spetsialistid ja poliitikakujundajad. Luubi all on nii tulevikutööstuste võimalikud arengud kui ka küsimus, kuidas Brexiti-järgne Briti popkultuur Euroopa jaoks alles jääks," avaldas Kohtla.

Senisest enam pööratakse festivalil tähelepanu erivajadustega inimeste ligipääsetavusele ning kõikidele ühiskonnaliikmetele võrdsete võimaluste tagamisele, sealhulgas naiskõnelejate osakaalu tõstmisele festivali konverentsil ning avalikes vestlustes.

Festival linnaruumis

Kohtla sõnul on TMW üritus, mis on seda väärt, et nädalaks aeg maha võtta. Avastada Tallinna läbi kontsertide, mis toimuvad kohvikutest kenade inimeste kododeni, osaleda avalikel vestlustel ja nautida kogu linnaruumi muutumist kihavaks festivalitandriks.

"Näiteks tühjendatakse EKA tudengite ühisel jõul Maakri 30 aadressil asuvad garaažid ning antakse neile uus elu näituste, laste mänguruumide, *pop-up*-baari Hulkur ning väga erilise salakontserdiga. Reisijate tänavale ilmuvad festivalinädalaks imetabased valgusinstallatsioonid ning Depoo toidutänaval pakutakse toite reedest laupäevani kuni hilisteni öötundideni," andis Kohtla soovitusi festivali salapaikade avastamiseks.

Festivali muusikalise keskme moodustab kolmepäevane õhtuste kontsertide programm, mis hõlmab kõikvõimalikke muusikastiile folgist elektroonikani ja *indie*'st *metal*'ini. Linnalavade tasuta programm kestab aga terve nädala.

Üle 100 artisti esineb nädala jooksul paarikümnes erinäolises keskkonnas raamatu- ja plaadipoodidest Musumäeni ning botaanikaaia palmimajani. Tänavu toimub linnalava kontsert ka Nordic Hotel Forumi sviidis.

FESTIVAL

Tallinn Music Week 2017

27.03–02.04 Tallinnas
10 erinevat programmiosa
Piletid: TMW 2017 festivalipassid hinnaga 60 eurot, toetajapass 150 eurot, delegaadipass 295 eurot. Saadaval üksikpiletid.
www.tmw.ee

HEA TEADA

Festival kutsub kõiki üles oma positiivseid tegusid ja eeskujulikke harjumusi teistega jagama videokonkursil.
www. hoolin.ee

Kuidas festivali kavas orienteeruda?

Mine festivali Tallinn Music Weeki kodulehele www.tmw.ee, klõpsa lahti "kava" ja vali endale sobivad teemad ja päevad. Menüü näitab ka, millised festivalipaigad on ligipääsetavad erivajadustega inimestele. Artiste saad sorteerida päritoluriigi või žanri järgi ning "Tee oma kava" nupukese abil saab luua endale sobiva graafiku, et kõige toimuva vahel orienteeruda ja aega planeerida.
Laadi enda nutitelefoni "Tallinn Music Weeki" äpp ja hangi festivali pass, mis tagab sissepääsu kõikidesse kontserdipaikadesse ning soodustusi üle festivali, või veidi kallim toetajapass, mis tagab eelsissepääsu ja personaalsed festivalisoovitused. Rohkem infot piletite kohta leiad kodulehelt:
www.tmw.ee/passes-tickets

VABA AEG

Jalad selga ja matkama!

Messil on kohal Loodusmaa MTÜ esindajad, kes korraldavad laste ja täiskasvanute sünnipäevi looduses ning õpetavad linnainimesi loodust tundma.
FOTOD: LOODUSMAA MTÜ

HELE-MARIA TAIMLA
Puhkepäeva toimetaja

Aprillikuisest Matkamessist on saanud üks traditsiooniline kevadekuulutaja.

Tallinna lauluväljakul saab aprilli esimesel päeval koguda ideid ja innustust kevadsuvisteks matkaplaanideks.

Messil pole lihtsalt putkad ja müügimehed voldikutega, vaid ka aktiivset tegevust. Nii saab messi külastaja osaleda igal täistunnil lühimatkal FAT-ratastega (laiarehvilised rattad, millega saab sõita ka lahtisel liival või pori sees – toim). Kätt saab proovida ka vibulaskmise ja discgolfiga.

Ja mis oleks matkamess ilma matkamiseta? Neid kahte ei lahutatagi, nii et messil leiab aset kaks giidiga retke – üks Lasnamäele, teine Kadriorgu. Õppetunnid sellest, kuidas käidud kohas tähele panna uusi asju, ja vahest ka võimalus mõelda matkast kui millestki täiesti jõukohasest ja igapäevasest. Ekskursioonide algus ja lõpp on lauluväljakul, osavõtt on tasuta ning registreerimine kohapeal.

VABA AEG
Matkamess 2017
01.04 kl 10–18
Tallinna lauluväljak
Sissepääs tasuta.
www.matkamess.ee

Kolm põhjust

Korraldajate sõnul on kolm peamist põhjust, miks peaks inimesed külastama Matkamessi.

Esiteks saab sealt kokku koguda uusi ja inspireerivaid ideid. See võiks eeskätt paeluda neid, kellel on pikem matkakogemus ja enamik RMK metsamaju ja -radasid juba läbi käidud, suuremad rabad ära nähtud. Matkamessile koguneb seiklejaid ja teenusepakkujaid, kes annavad värsket sisendit uuteks ja põnevateks matkaplaanideks.

Välja ei jäta Matkamess neidki, kes tervislikel põhjustel või mugavuse tõttu ei harrasta seljakoti ja telgiga ringirändamist ning soovivad vaba aega veeta mugavustega varustatud paikades. Nemadki võivad messilt leida uute kohtade ideid.

Teine argument, mis peaks inimest veenma messile tulema, on korraldajate sõnul matkamuljed. "Matkamessi programm on üles ehitatud nii, et oma lugusid räägivad tuntud ja kogenud spordisõbrad, seiklejad ja matkajad ning adrenaliinikütid," saab lugeda messi koduleheküljelt. Tänavusel messil võtavad sel teemal sõna Villu Zirnask, Väino Laisaar, Loore Martma, Merit Raju, Alvar Lumberg ja Andrei Grištšenko.

Rändurite klubi

Messil on avatud ka oma maailmarändurite klubi nurgake, kus saab küsida matka- ja rännunõu erinevatelt kogenud rändurilt. Iga tund on seal erinev teema oma eestkõnelejaga. Teemadest saavad käsitletud jalgsi-, vee-, auto-, mägi- ning jalgrattamatkad.

Kolmandaks pärliks oma messi juures peavad tegijad külastajate otsekontakti korraldajatega. "Seikluskeskuste vedajad ning matkade ja retkede korraldajad on messil ise kohal. Sul on võimalik vahetult nendega rääkida, uurida ja küsida," võib lugeda kodulehelt.

Nii et kes soovib matkahuvilistega kohtuda ja juttu rääkida, siis see on üks võimalus, kuhu minna.

TOIMETAJA VEERG

Mehed joovad, naised söövad

Indiviidi suutmatus oma emotsioonidega toime tulla toodab rohkem ühiskondlikke probleeme, kui välja paistab.

See, et mehed kipuvad pudelipõhja vaatama, on võib-olla kõigest jäämäe tipp. Selle ala meistrid lihtsalt torkavad tänavapildis silma.

Maal ja väikelinnades ajab väidetavalt igavus jooma, suuremas linnas just liigne virvarr. Jooma ajab nii halb kui ka hea päev – pudel aitab kurvastada ja pudel aitab tähistada. Ja kuigi probleem on ilmne ja laastav, siis millegipärast läheb rahvas kallale sõnumitoojatele ja annab verbaalselt peksa poliitikutele, kes püüavad seadusandlusega olukorda ohjata...

See, et alkoholi kuritarvitamise taga on suutmatus oma hingeeluga toime tulla, on vana uudis. Millegipärast loodab iga põlvkond meelemürkidest vaktsiini eluraskustele, neid ise hoopis võimendades. Ent alkohol pole kaugeltki ainus, mille poole pöördutakse. On ka varjatumaid pseudopelgupaikasid, nagu emotsionaalne söömine või pornograafia.

Tehnoloogia areng on loonud illusiooni, et kiired lahendused maksavad igas eluvaldkonnas, kuid enamikul juhtudel osutub esimene ettejuhtuv ja pealtnäha usutav paberilipik siiski valerahaks. Sellega võid vaid iseennast petta. Tahtmatuses läbi elada viha, pettumusi, kurbust, südamevalu või üksildust nii mõnigi seda teeb.

Käitumismustri teadvustamine on üks oluline etapp, ja siin aitab ühiskondlik arutelu palju, kuid see veel ei päästa. Selleks, et elu murranguliselt paraneks, tuleb leida uus siht ja motivatsioon. Sellest järgmisel korral.

HELE-MARIA TAIMLA
helemaria@aripaev.ee

Tehnoloogia areng on loonud illusiooni, et kiired lahendused maksavad igas eluvaldkonnas.

24.03

kl 19 esietendub Hopneri Majas VHK Teatrikooli 19. lennu lõpulavastus "Väga haige". Moliere'i näidendi, mille keskmes on haige kodanlane, on lavastanud Kristjan Üksküla. See, mis toimub laval, on tegijate sõnul "väga haige". www.theatrum.ee

EESTI **MESSID** esitleb
OSALUSLEPINGUTE SÕLMIMINE ON ALANUD!
WWW.TOIDUMESS.EE
Tallinna Lauluväljak, 5.-6. mai 2017.
Sissepääs tasuta.
70 000m2 messipinda - 500 eksponenti - 100 000 külastajat
SÖÖMA!
EESTI TOIDUMESS

toimetaja Hele-Maria Taimla
tel 667 0218
helemaria@aripaev.ee

Äripäev
24. märts 2017

MART RAUN SOOVITAB

Korralik, ent tarbetu järg

"Trainspotting" sai energilise, ent melanhoolse järje.

Tuntud filmile aastakümneid hiljem järje tegemine on tänamatu ettevõtmine. Eriti kui selleks on 1990ndate üks märgilisemaid teoseid. Kuidas pakkuda midagi värsket, ent austada originaali ning jääda esimesele osale truuks?

Aastast 1996

"Trainspotting"on vaieldamatult üks olulisemaid ja ikoonilisemaid filme. Loovust ja energiat, unustamatuid dialooge, stseene ning karaktereid tulvil linateos.

Järje tegevus toimub kakskümmend aastat pärast esimese osa lõppu. Mark Renton (McGregor) naaseb esimest korda oma kodulinna Edinburghi. Seal seisab ta silmitsi minevikuga ning inimestega, keda ta kunagi reetis. Üllataval kombel on siiani elus ja tagasi kinolinal kõik esimesest osast tuttavad tegelased nagu Spud (Ewen Bremner), Sick Boy (Jonny Lee Miller) ja Begbie (Robert Carlyle).

DRAMÖÖDIA
"T2 Trainspotting"

Kinodes alates: 17.03.
Lavastaja: Danny Boyle
Osades: Ewan McGregor, Robert Carlyle, Jonny Lee Miller, Ewen Bremner.

▲ **Vana kamp on tagasi: Spud, Renton, Sick Boy ja Begbie.**

Nukker tõdemus

Esimest filmi pole kerge vaadata. "Trainspotting" näitab narkosõltlaste maailma kogu oma tööstituses. Samas jätab linateose lõpp vähemalt mõnele tegelasele lootuskiire. Järjes on lootus justkui kadunud. Kohates samu tegelasi kaks kümnendit hiljem, tuleb tõdeda, et nad on halvemas seisus kui enne.

Kui esimene osa kommenteeris oma ajastut, siis järg ja selle tegelased on kahjuks ajahambale jalgu jäänud. Vananevad mehed meenutavad oma ilusat nooruspõlve ning pole siiani oma elu korda saanud.

Kuigi esimese osa lavastaja Danny Boyle lisab filmi temale omast virtuooslikkust, energiat ja loovust, pole käsikiri oma karakteritelt pooltki nii huvitav kui originaal.

"T2" on nostalgiline ja austusega tehtud järg, mis ei veena oma vajalikkuses. Formaalselt on kõik ju olemas, ent teos ei jäta sügavat muljet. Esimene "Trainspotting" lõppes täiuslikult ja jättis vaataja fantaasiale järgneva jaoks ruumi.

Olen veendunud, et suur osa esimese osa austajatest mõtles enda jaoks välja palju huvitavama loo, kui see, mis lõpuks ekraanile jõudis.

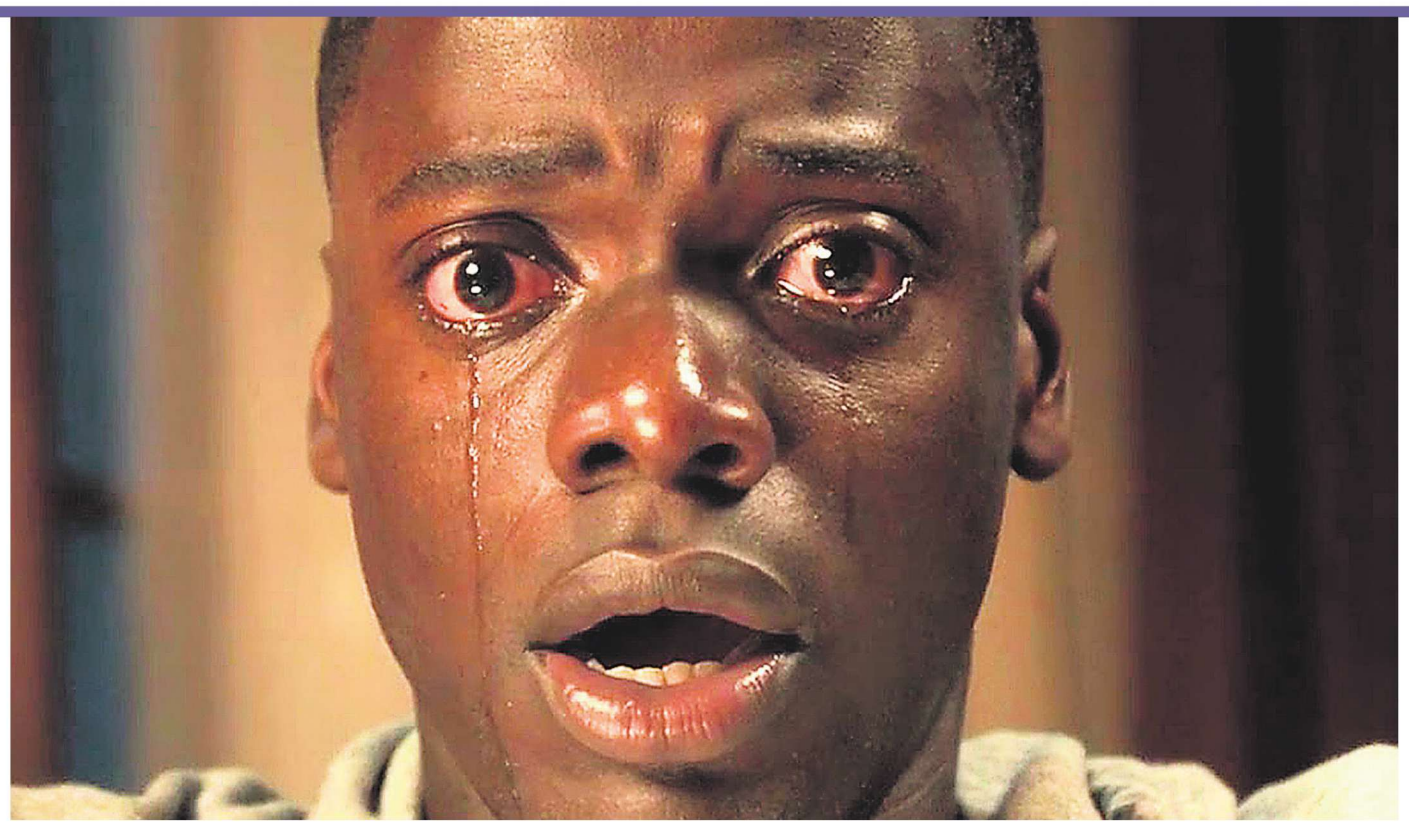

▲ **"Kao ära" on meelahutuslik ja mõtlemapanev kõverpeegel kaasaegse rassismi teemal.**

KINO

Unikaalne *horror*-satiir

Tänavu enim kõneainet tekitanud film, õuduskomöödia "Kao ära" on nii häiriv ja mitmetasandilise ühiskonnakriitika kui ka humoorikas ja hoogne meelahutus.

MART RAUN
filmitegija ja -blogija

"Kao ära" räägib noortest armunutest Chrisist (Daniel Kaluuya) ja Rose'ist (Allison Williams), kes on oma tutvusega nii kaugel, et tüdruk tahab poissi oma vanematele esitleda. Ta pole aga oma neile öelnud, et Chris on mustanahaline. Kui noorpaar nädalavahetuseks Rose'i ema ja isa maakoju saabub, ei tundu vanemate käitumine päris tavaline. Päevade möödudes juhtub rida ebaharilikke asju. Järjest häirivamad avastused selles majapidamises juhatavad Chrisi tõeni, mida ta poleks ealeski ette kujutanud.

Valgetele aktsepteeritav maailm

Loo lähtepunkt – tütar tutvustab enda vanematele mustanahalist peigmeest – on sarnane märgilise, ent nüüdseks siiski aegunud teosega "Arva, kes lõunale tuleb" (1967) Spencer Tracy, Sidney Poitieri ja Katharine Hepburniga peaosas.

Tegelikult võlgneb film aga palju enam Bryan Forbesi kultuslikule linateosele "Stepfordi naised" (1975), mille keskmes on šovinistlik düstoopia – linn, kus kõigil meestel on neile kuulekad ja alluvad mannekeen-naised. Telekoomikuna tuntuks saanud Jordan Peele ("MADtv") on oma režiidebüüdi "Kao ära" suurima inspiratsiooniallikana märkinud just "Stepfordi naisi", mis samamoodi ühendab satiiri ja õudusžanri.

"Kao ära" peategelane Chris on umbusklik oma tüdruksõbra perekonna suhtes, ent veelgi rohkem tekitavad küsimusi mustanahalised, kellega ta seal kohtub. Tüdruku perekonna mustanahalised teenrid käituvad kummaliselt ja kuulekalt. Olukorda ei tee lihtsamaks ka asjaolu, et tüdruksõbra ema (Katherine Keener) tegeleb hüpnoosiga ning sunnib noormeest selle abil suitsetamisest loobuma. Kõnekas on ka viis, kuidas ta oma patsiente hüpnotiseerib – hõbelusikat (päritud jõukuse sümbol) teetassis kõlistades.

Ameerika mustanahaliste seas on pikka aega tuska tekitanud mustanahaliste kultuuri esitamine valgele kõrgklassile sobivalt. Hollywood on pikka aega eelistanud mustanahalisi näitlejaid, kes käituvad kui valged. Selles süüdistati ka Oscari laureaati Sidney Poitieri, kes mängis mitmetes rassiteemat käsitlevates teostes, nagu näiteks "Arva, kes lõunale tuleb" (1967) ja "Öö kuumuses" (1967). Omas ajas oli see ehk ainuke viis selle teema kujutamiseks, ent sama tendentsi võib täheldada ka praegu.

◀ **Lugu hakkab hargnema sellest, kui Rose tutvustab oma perekonnale mustanahalist peigmeest.**

◀ **Peategelase tüdruksõbra vanemad (Bradley Whitford Catherine Keener) tunduvad esialgu väga sõbralikud.**
FOTO: TOOTJA

ÕUDUSKOMÖÖDIA
"Kao ära" ("Get out")

Kinodes alates: 17.03
Lavastaja: Jordan Peele
Osades: Daniel Kaluuya, Allison Williams, Catherine Keener, Bradley Whitford.

LOE VEEBIST
Mart Rauni filmiblogi
martraun.wordpress.com

Häirivalt naljakas

"Kao ära" võtab sama teema teravalt luubi alla ning on otsekui kõverpeegel uutlaadi rassismi kohta. Loos portreteeritud inimesed käituvad mustanahalistega väliselt hästi. Nad valiksid heameelega Barack Obama kolmandat korda presidendiks ning nende arvates on "mustanahalised nüüd moes". Viisaka ja imetleva fassaadi varjus on aga peidus midagi koledat.

Parimad õudusžanri esindajad on alati olnud allegoorilised. "Kao ära" on samuti hea näide värskest ja tabavast lähenemisest tuttavatele klišeedele. Lõpp-vaatus liigub küll üsna etteaimatavaid teid pidi, ent üllatusi loos jagub. Õuduse asemel saab hoopis naerda ning hirmu tekitab pigem satiiri tabavus.

FILM

Uutmoodi muinasjutt

HINDREK TAAVET TAIMLA
kaasautor

Samanimelise animatsiooni põhjal vändatud "Kaunitar ja koletis" toob tuntud muinasjuttu mõningaid muudatusi.

Imeilus neiu Belle on Prantsusmaa külakeses igavusse mattumas, isegi kogu külas leiduv raamatuvara on tal mitu korda läbi loetud. Kohalikud armastavad seiklushimulist plikat samamoodi kui nunnad Mariat "Heliseva muusikas", kuigi peavad teda pisut veidraks. Sarnaselt Mariaga leiab ka Belle laulu ja unistuste kaudu uue seikluse.

Belle'i isa Maurice satub vangiks suurde lossi. Seal elab prints, kes on nõidusega koletiseks muudetud. Belle tõttab isa päästma ja avastab lossi jõudes, et see on võluväge täis.

Belle toob koletise seest esile – nagu armastavatel naistel ikka kombeks – õrna hinge, keda ainult tõeline armastus saab päästa.

▲ **Koletises on peidus nõiutud prints.** FOTO: TOOTJA

Mõningate uuendustega

Film on peaaegu et üks ühele sarnane samanimelise animatsiooniga, kuigi teatud loouuendusi on filmi sisse toodud.

Kui animatsioonis on Belle'i isa Maurice leiutaja, siis filmis on hoopis Belle see, kes leiutab – näiteks mõtleb ta välja keskaegse pesumasina.

Lisaks animatsioonist tuttavale muusikale on kirjutatud kolm uut laulu. Filmimuusika autor on Alan Deken, kellel on aastakümnete jagu kogemust ja ette näidata kaheksa Oscarit. Muu hulgas on Deken loonud muusika filmile "Nunnad hoos".

Filmi kiidetakse sarnaselt animatsiooniga – isegi kriitikutele meeldib. Tegu on ju muinasjuttude muinasjutuga. Kusjuures humoorikalt on laenatud elemente teistest kuulsatest muinasjuttudest, isegi Pinocchiost! Selles teoses on vaatamist kogu perele, eriliselt muidugi emadele ja tütardele. Siinkohal märgin, et kuigi filmi sisu kuni detailideni on lastele väga sobiv, siis filmi pikkusega võib probleeme tulla. Kinno minnes arvestagu lapsevanem, et istumist tuleb üle kahe tunni.

FANTAASIA

"Kaunitar ja koletis" ("Beauty and the Beast")

Lavastaja: Bill Condon
Osatäitjad: Emma Watson, Luke Evans, Dan Stevens, Ewan McGregor, Emma Thompson
Kinodes alates 17.03.2017

Näpuotsaga märulit

Tegijatel võttis filmimaterjali kokkupanemine pärast võtteid aega 15 kuud. Selgelt valati rohkem higi stuudios, kuid ka võtteplatsidel olevat olnud märulit, isegi kaskadööre.

Rääkides märulist, siis mõned humoorikad võitlused moodustavad ka suurema osa väljajäetud kaadritest (kokku üheksa minutit) mis on Blue-Ray versiooni hankjatel võimalik ära vaadata.

Belle'i mängib Harry Potteri filmidest tuttav Emma Watson. Koletist Dan Stevens, kelle nägu (kui see oleks filmis tuvastatav) on tuttav seriaalist Downtown Abbey. Komöödiaelemendi toob teosesse Josh Gad, kes mängib Gastoni jooksupoissi, kaasa teeb ka Ewan McGregor ("Moulin Rouge").

KOOMIKS

▲ **Idee on kavas ellu viia 2020. aastaks.** FOTO: ARHITEKTUURIBÜROO

NÄITUS

Mis tuleb mere äärde?

Seda, et Tallinna mereäärses hoonestuses on oodata suuri muutusi, teab igaüks, aga mis sinna tuleb?

Arhitektuurimuuseumi teatel lõppes veebruaris kaks olulist Tallinna mereääre väljaehitamisega seotud avalikku võistlust: Kalaranna 1 kinnistu arhitektuurivõistlus ning Tallinna Peatänava ideekonkursi teine etapp "Meri peatänava äärde".

Esitatud töid ja tulevikuplaane saab näha Eesti Arhitektuurimuuseumis.

Oodata võib promenaadi

Kalaranda on detailplaneeringuga kavandatud rannapromenaad. Sinna juurde rajatakse 400 uut korterit, mille hooned peaksid moodustama kena ansambli avaliku ruuumiga.

Kinnistu omaniku Pro Kapitali eesmärgiks on "kujundada mereäärne ala kaasaegseks, kvaliteetseks ja mitmekesiseks avalikuks ruumiks, kus lisaks elamutele oleks olulisel kohal avalikult kasutatavad alad nagu rannapromenaad, liivarand, linnapark ja Kalaturg," vahendab Arhitektuurimuuseum. Arhitektuurivõistlusele laekus 11 tööd.

Selleks, et ühendada mereäär südalinnaga, korraldasid Eesti Arhitektuurikeskus ja Tallinna linn võistluse "Meri peatänava äärde".

Võistlustöö pidi esitama linnaruumilise lahenduse, mis hõlmaks Mere puiesteed, Hobujaama tänavat ja selle lähiümbrust.

Võidutöö loodetakse realiseerida 2020. aastaks.

PUHKEPÄEV

ARHITEKTUUR

Kalaranna ja "Meri peatänava äärde" arhitektuurivõistluste tööd

Eesti Arhitektuurimuuseumis, Ahtri 2
Näitus on avatud 26. märtsini.
arhitektuurimuuseum.ee

KONTSERT

Kodused kontserdid

Mari Jürjensi ansamblikaaslasena avalikkuse ette ilmunud Sten-Olle Moldau esitleb aprilli algul uut albumit.

Sten-Olle on pärit Raplast ehk samast kohast, kus kasvas Pärt Uusberg, Mick Pedaja või rida teisi Eesti muusikuid. Aprilli algul tutvustab Moldau oma teist plaati, mis kannab pealkirja "Kaustik". Seniks saab plaadi valmimist veel toetada Hooandja keskkonnas.

Lisaks Sten-Ollele musitseerivad albumil Aivar Surva, Mari Jürjens, Rauno Vaher, Merlin Porkma, Tiina Mäe, Merike Heidelberg ja Brenda Vasemägi.

PUHKEPÄEV

PLAADIESITLUS

Sten-Olle Moldau albumi "Kaustik" esitluskontserdid

4.04, 5.04 ja 6.04 kl 19 kodukontserdid Tallinnas
7.04. kell 20 kultuuriklubis BAAS Raplas
Kodukontsertidele on piiratud arv kohti ning täpse asukoht avaldatakse vaid registreerunutele. Eelregistreerimine meiliaadressil: stenolle.kaustik@gmail.com.
Kodukontserdid on tasuta, Rapla kultuuriklubis BAAS toimuv kontsert on vabatahtliku piletiga.
www.facebook.com/stenollemuusika

toimetaja Hele-Maria Taimla
tel 667 0218
helemaria@aripaev.ee

▲ **Avatud köögis on kokad justkui näitelaval, kuid ilma ettekirjutatud tekstita.** FOTO: EIKO KINK

RESTORANITEST

The Able Butcher alles võtab hoogu

Õnnestunud arhitektuur ja kaasaegne sisekujundus teevad Hiltoni hotelli restoranist The Able Butcher vaatamisväärsuse.

HEIDI VIHMA
kaasautor

Tegelikkus nii roosiline pole, teenindus alles kogub hoogu ja ka köögipoolel on arenguruumi. Nagu avamispäevadel võis kuulda, on restoran Hiltoni hotelliketi pilootprojekt, millega katsetatakse uut restoranimudelit, mis Tallinnas edukaks kujunemise järel võiks laieneda ka kõikidesse teistesse Hiltoni hotellidesse üle planeedi. Praeguse mulje järgi läheb laienemiseni ilmselt veel omajagu aega.

Grillroogasid pole

Koduleheküig ja menüü tõstavad esile restoranis pakutavat parimat Kansase vabapidamisel veiste liha, lubavad professionaalset teenindus ja pühendunud sommeljeed. Et saada täit ülevaadet, milleks The Able Butcher võimeline on, peaks restorani külastama õhtul. Nimelt on restoranil kaks menüüd: üks lõunaks, teine õhtuks, kusjuures õhtune on päevaset palju pikem ja rikkalikum.

Lisaks tavapärastele eelroogadele, pearoogadele ja dessertidele pakutakse õhtul ka võimsaid 300grammiseid ja suuremaidki veisesteike ja lambakarreed. Päevamenüü on tagasihoidlikum ja lühem, aga kuna grillirubriik puudub, siis ka iseloomutum. Pearoogadest on valida kahe kala, ühe kana ja kolme veiseroa vahel. Kuna ka teenindus oli päevasel ajal keskmisest aeglasem ja saamatum, tekkis oletus, et võib-olla hoitakse ka profimaid teenindajaid õhtuks? Viimasel korral juhtus lõunalauas mind teenindama nii kehva ettevalmistusega ettekandja, et temataolised on isegi tavalistes restoranides haruldased.

Hõljuv trühvliaroom

Hinganud sisse sõõmu veise-*carpaccio* kohal hõljuvat hõrku trühvliaroomi, tundsin huvi, kust see tuleb, kas kastmetäpikestest või on kasutatud trühvliõli.

"See tuleb seentest, *portobellost*," teatas ettekandja. Nojah, tõepoolest täiendasid hõrku ja õrna liha *portobello*-viilud, kuid menüüd üle vaadates leidsin kinnitust, et trühvliaroom polnud pelgalt minu fantaasia vili.

Ka ettekandja poolt tehtud veinisoovitust ei saanud tõsiselt võtta: punase veini kastmega praekana juurde pakkus ta Chablis'd. Kuna põhjenduseks ei osanud ta öelda muud, kui et tema eelistab valgeid ja Chablis meeldib talle kõige rohkem, jätsin veini tellimata.

Kanale oleks vein küll kasuks tulnud, ilma selleta jäi maitseid napiks. Menüü lubas praetud maisikana lisandiks kõrvitsat ja salveid. Kõrvits oli täiesti olemas, kuid seda oli kordi vähem kui kartuliputru, millest menüü aga vaikis. Mida aga polnud, see oli salvei. Salveita kana koos magus-pehme kõrvitsa ja maitsetud kartulipudruga moodustasid ansambli, mis sobiks esindama lõunasööklat, kuid tippklassi hotelli restoranis mõjus vägagi ootamatult.

Sama ootamatu oli köögist kostev lõbus melu. Lõunane tippaeg oli just mööda saanud ja kokkadel ilmselt aega lahedamalt käes. Avatud köök on kui teatrilava, ainult teksti pole ette kirjutatud. Siiski oli kokkade häältel kandvust rohkem kui mõnel näitlejahakatisel, nii et lõõp ja loba, mis tõenäoselt polnud võõrastele kõrvadele mõeldud, ulatus kaugele söögisaali.

HINNANG
The Able Butcher

Toit:	Teenindus:	Interjöör:	Kokku:
7	5	10	22

Aadress: Fr.R. Kreutzwaldi 23, Tallinn
Telefon: 513 5786
Avatud: lõuna E-P 12-15.30, õhtusöök P-N 18-22, R-L 18-23.
Põhiroogade hinnad: päeval 12-34, õhtul 14-39 eurot
Omanik: Olympic Entertainment Group AS
www.facebook.com/TheAbleButcher

ÄRIPÄEV SOOVITAB
Äripäeva tunnustava märgi pälvinud restoranid

	toit	teenindus	interjöör
Bordoo, Tallinn	10	9	9
Haku, Tallinn	9	9	10
Leib Resto ja Aed, Tallinn	9	9	10
Pull, Tallinn	9	9	10
Salt, Tallinn	9	10	9
Ribe, Tallinn	9	9	9
Lucca Enoteca, Tallinn	8	10	9
Hõlm, Tartu	8	8	10
Mon Repos, Tallinn	10	7	9
Mr. Jakob, Otepää	8	8	10
FAO27, Tabasalu	8	7	10
GreenBakery, Tallinn	8	9	8
Korsten, Armastus & Hea Toit, Tallinn	9	6	10
La Tabla, Tallinn	8	8	9
Linnuküla Resto, Tallinn	9	7	9
MuSu, Tallinn	8	8	9
Noot, Pärnu	9	8	8
Sardiinid, Tallinn	8	8	9
Taste of Asia, Tallinn	8	7	10
UmbRoht, Tartu	9	8	8
Vidrik, Sangaste	9	7	9
Villa Wesset, Pärnu	8	9	8
WuWei, Tallinn	8	8	9

"Äripäev soovitab" kleepsu pälvivad alates 2016. aastast söögikohad, mis saavad restoranitestis kokku 25 või rohkem punkti.

LOE VEEBIST
Äripäeva restoranitestid
www.aripaev.ee/restoranitest

Siin on head toidud ja meeldiv teenindus!
Äripäev soovitab
aripaev.ee/restoranitest

MONOETENDUS

Raske, aga õilis ülestunnistus

HELE-MARIA TAIMLA
Puhkepäeva toimetaja

Julged mehed püüavad probleemi mahavaikimise asemel helistada ühiskondlikku häirekella.

Endla teatri näitleja Sander Piik ning Kinoteatris ja Linnateatris toimetav Paavo Piik toovad publiku ette ausad ülestunnistused ja teaduslikud faktid pornograafia kahjulikkusest. Sellele lavastusele polegi vaja arvustust, mõtted tuleks suunata hoopis ühiskondlikuks aruteluks. Ja enne kui liigute järgmise artikli juurde, sest see teema tundub jabur, las ma kommenteerin. Veel mõnda aega tagasi oli pornograafia minu jaoks täiesti võõras teema, mingi meeste probleem ju. Aga kui ma kuulsin, kuidas see on mõjutanud mu sõbrannade abielusid ja lugesin pornograafia mõju kohta, läks mul süda pahaks. Ja sestap arvan mina, et see teema nõuab süvenemist ja rääkimist. Õnneks ma pole ainus.

Las vanaemad räägivad

Minu vanaema kuulas Vikerraadio hommikuprogrammi, kui Sander ja Paavo seal oma lavastusest rääkisid. "No leiti nüüd ka teema, millest raadios rääkida," mõtles vanaema ja tahtis raadio kinni keerata. Aga jäi siiski kuulama. Ma ei teadnud sellest midagi, aga järgmine kord, kui vanaema külastasin, ütles ta järsku: "Tead, see pornograafia on ikka tõsine probleem." Mul läks õige mitu sekundit, et aru saada, kas päriselt mu 80aastane vanaema just ütles sellise asja välja. Jah, ütles küll, ja ta leidis, et eriti peaksid sellesse teemasse süvenema lapsevanemad, kellel pole õrna aimugi, millega nende lapsed arvutis või telefonis tegelevad. Pole aimugi, kuidas nad omandavad juba varases teismeeas väärastunud hoiakud suhete ja seksi kohta. Pornograafia põhiline vaatajaskond internetis, muideks, ongi noored vanuses 12–17. Ja ühel hetkel võivad nad olla väga endassetõmbunud ja depressiivsed just pornograafia toimel, mitte koolistressi või kehva toitumise pärast.

▲ **Pornograafia vaadatavus suurendab inimkaubandust ja narkootikumide levikut, osutab teadustöödele tuginev veebisait Fight The New Drug.** FOTO: SIIM VAHUR

HINNANG
"Ei tao. Lavastus pornost"
10
Kanuti Gildi saalis, Pikk 20
Järgmised etendused:
2.04 kl 19.30
3.04 kl 19.30
www.piletilevi.ee

Eestlased veel ei teagi

Üks vanaema saab sõna etenduses ka. Pole küll minu, vaid Sandri vanaema, aga temalgi on tarku mõtteid. Ta leiab, et õpetama peaks hoopis lugupidamist, austust teise inimese suhtes. Jah, tõsi, väärtuste tasandil saab kõik alguse ja see on oluline, kuid ka tulekahjudest ei tohi mööda vaadata. Sellepärast on mul tõeliselt hea meel, et kaks julget meest on oma pea söandanud pakule panna ja välja rääkida, mis laastavad lõksud varitsevad internetis pea igaüht.

Inglise keeles on pornograafia kahjulikkusest hulgaliselt teadustöid, loenguid, sõnavõtte, tunnistusi. Eestikeelne kultuuriruum on veel selles vallas lapsekingades, oleme teiste teemade juures ja nii väike rahvas, et kõigest ei jõua korraga rääkida. Ent soovitan pornograafia kahjulikkusest lugeda ja etendust vaadata kas või silmaringi huvides.

PLAAT

Melanhoolne kantri

HINDREK TAAVET TAIMLA
kaasautor

Texase kantrilaulja uus album võib tuua senisest suurema läbimurde.

10. märtsil üllitas Texase kantrilaulja Sunny Sweeny albumi, mille pealkiri tõlkes tähendab trofeed või auhinda. Sunny Sweeny eelmine album "Provoked" ilmus 2014. aastal ja oli suur edusamm laulja karjääril.

Twitteris tihiti säutsuva kantriartisti laulusõnades on palju huumorit ja albumit iseloomustab kantrimuusikale omane melanhoolne pilk minevikku. Album algab looga "Pass the Pain" – aeglane "sült", mis jutustab armuvalu ravimisest baarileti ees. "Better Bad Idea" seejärel on vägagi tantsuline, muusika poolest kindlasti minu lemmiklugu, sõnasisu jääb umbes samaks. Viiuli- ja suupillihelid saadavad humoorikat laulu "Nothing Wrong with Texas" (Texasele on ajaloo tõttu jäänud külge väga iseseisev maine ja lõõpimist tuleb palju ette).

HINNANG
Sunny Sweeny "Trophy"
8

Keelpillimuusikat esineb ka plaadi nimiloos "Trpohy" ning albumi viimases loos "Unsaid" milles mängib väike keelpilliorkester lisamaks kõlalist autoriteeti tervele plaadile.

Eriti märkimisväärne on "Bottle by My Bed," milles pudel on erinevalt teistest lugudest lapse joogipudel. Selle lauluga jutustab laulja oma frustratsioonist, et tal lapsi pole. Muusikaliselt eristub veel "Why People Change," mis on puhas rokk. Võrratud sõnariimid on ka Loos "Tonight I feel like Hank Williams". Albumi kaasautor on Grammyle nomineeritud artist Lori McKennaga. Album on saadaval Spotifys.

MUUSIKA

Erki Pärnoja meelitab suve välja

KASPAR VIILUP
kaasautor (ERR)

Tean, et "kevadmuusikat" ei ole olemas, aga olen enda jaoks valinud portsu albumeid, mida kuulan alati kevade alguses ilusa ilmaga.

Vaiko Epliku mõni plaat, Bibio, Eddie Vedderi heliriba filmile "Into the Wild". Muusika, millesse on seotud mingi ootus, päikselised kitarrid, pehmus, tingimusteta rõõm.

Lihtsad mustrid

Erki Pärnoja debüütplaat "Himmelbjerget" kuulus juba otsapidi sinna kategooriasse. Emotsionaalselt oli seal küll keerukamaid teemasid, aga kõlad sobisid väga hästi. Nüüd on Pärnoja enda sisse kogunud enamgi päikest ning esimene täispikk album "Efterglow" toob suve kohale. Päikseprillid, erkroheline muru ja mõnus puhkus.

Vaadates seda muusikat paberil, detail detaili haaval, siis tundub muster küllalt lihtne. Noor instrumentalist, kes rokkmuusika iganenud mudelis maalib tugeva artistliku käekirjaga helimaailmad, mis on kutsuvad ja kirevad. Aga selle näiliselt lihtsa võõba all on tegelikult lihvitus, täpsus isegi pisimates detailides.

▲ **Erki Pärnoja uuel plaadil kõlab helge kitarrimuusika.**

HINNANG
Erki Pärnoja „Efterglow"
7

Instrumentalist maalib rokkmuusika iganenud mudelis tugeva artistliku käekirjaga kutsuvad ja kirevad helimaailmad.

Näiteks vokaalosad. Need õrnad huilged loos "Harrison for Now" on peidetud vesternikitarride taha, või mängutoosikitarr loos "Solid Dry Idea", mis kõlab totakalt, aga Pärnoja ehitab sinna ümber loo, mis seab kõik paika. Neid hetki on plaadil "Efterglow" veel korduvalt.

Värvikus ja justkui sõbralikkus on selle plaadi juures vältimatud märksõnad, siidised meloodiad köidavad. Samal ajal on see võib-olla ka selle plaadi suurim nõrkus.

Pärnoja muusikast ei saa lahutada ruumitunnetust, mingit kujuteldavat dimensiooni, milles see muusika eksisteerib. Suvi-lilled-liblikad, vestern, päike.

Kuulama peab tervet albumit korraga

"Efterglow" puhul on vajaka universaalsusest, lugudest, mis jääksid särama ka väljaspool tugevat albumitervikut. Nelikümmend minutit on piisav aeg, et rännak nendel radadel ette võtta, aga neli-viis minutit jääb väheks.

Tühi tunne jääb sisse ja võtab kukalt kratsima.

Kuid sellele vaatamata tabab Pärnoja kümnesse minu ilusa ilma muusika nõudmistega. Praegu on väljas veel vastik ja vihmane ning päris õiget kevadetunnet pole, et muusika saatel mööda tänavaid tatsata, aga küll tuleb. Praegused seitse punkti võivad siis saada julgelt lisa.

Seniks, kui ilmad veel nõutuks võtavad, tasub võtta plaani Tallinn Music Week, kus Erki Pärnoja annab lausa neli kontserti. Päeval, öösel, tasuta, raha eest. Igale maitsele midagi.

PLAAT

Virisev Ed Sheeran

KASPAR VIILUP
kaasautor (ERR)

Ed Sheerani looming on üks suur klišee, mida muusikas ei ole enam juurde vaja.

Ma ei tea, kuidas see on üldse võimalik, aga mingil täiesti arusaamatul kombel on praeguses EDMist läbiimbunud popmuusikamaailmas äärmiselt suur nälg lapseliku ja kerglase akustilise kitarri saatel lõõritamise vastu. James Arthur, Olly Murs, John Mayer – seda nimekirja võiks jätkata, aga neist kõige nimekam on kindlasti Ed Sheeran. Mitu Grammyt, läbimüüdud kontserdid kogu maailmas ja juba kolmas album, mis lendab täie hooga kõrgustesse.

"Divide" ei erine suuresti millegi poolest tema eelmistest albumitest. Meloodiad on lihtsad, see muusika on mõeldud "kergeks seedimiseks", lennates nagu koolibri kuulajate kõrvust ja mõtteist läbi. Midagi nagu on– mesimagus akustiline hurm hakkab lõime looma, kuid kukub siis hetk hiljem lootusetult kokku.

HINNANG
Ed Sheeran "Divide"
4

Akustiline kitarripopp, mida on teinud Elliot Smith, Jeff Buckley ja Sufjan Stevens, näitab meile artisti haavatavust. Tal ei ole kuhugi peituda. Ed Sheeran võtab endale samasuguse rolli, aga tema just peidab end loomingusse. Populaarkultuurile omased klotsid on üksteise otsa paigutatud, aga kes on Ed Sheeran? Kolmast plaat seda ei ütle, äkki siis neljas...

toimetaja Peeter-Eerik Ots
tel. 667 0169
peeter-eerik.ots@aripaev.ee

KOMMENTAAR

EAS toetab loomapiinamist

Uskumatu, et ettevõtluse arendamise sihtasutus (EAS) on nii vastutustundetu, et on valmis raha andma loomade vangistamiseks meelelahutuse eesmärgil.

See on ikka hirmus, kui inimesel tekib idee, mida rahaks teha, ja siis ei ole enam muud silme ees kui euromärgid. Mine või üle laipade, peaasi, et saaks aga rohkem teenida. Nii paistavad mõtlevat Dirhami sadamasse veekeskuse planeerijad, EAS ja isegi meie ettevõtlusminister.

Nimelt selgus eelmisel nädalal, et EAS plaanib 2,25 miljoni euroga toetada Dirhami sadamasse rajatavat koguperekeskust Meritäht. Esmapilgul ju tore idee: tuleb teaduspark, saab sukelduda, ja allveelaevaga sõita. Kohalikud saavad tööd, turism õitseb, majandus kasvab. Uhke plaan! Ainult et keskuse fookuses on 15 meetrit sügav akvaarium, kuhu plaanitakse elama panna haid ja raid, kelle keskel kõik need võimsad atraktsioonid toimuvadki.

Tundub, et EASis vaadati seda plaani ja mõeldi: miks mitte, paneme muidugi eksootilised olevused väiksesse akvaariumi kinni, et sellega raha teenida.

Milleks muuks kui piinamiseks saab seda nimetada, sest haid ja raid tahavad päevas ujuda kümneid ja sadu kilomeetreid. Rääkimata sellest, et raidel meeldib elada 22–91 meetri sügavusel põhjas.

Mujal veeparke suletakse

Samal ajal räägitakse Eestis tsirkuses loomade kasutamise keelamisest. Mujalt maailmast on teada näiteid, kus veeparke suletakse, sest sealsete loomade elu on talumatu. Ehk maailmas, kus tegeletakse üha rohkem sellega, et heastada inimeste rumalusest tekkinud hävitavaid tagajärgi looduses, läheme meie Eestis tagasi eelmisesse sajandisse.

Keskuse pooldajad ironiseerivad loomakaitsjate üle: paneme siis loomaaiad ka kinni! Tõesti, sealgi on loomade liikumisruum piiratud ja elukeskkond pole päriselt loomulik.

Kuid! Loomaaiad loodi siiski liikide säilitamise eesmärgil ja seal tehakse suuri pingutusi selle nimel, et asukatel oleks võimalikult hea elukeskkond.

Pooldajad ütlevad ka, et see keskus on ainus, mis suudab veel Läänemaa päästa. Kahtlen. Ja kõigele vaatamata ei tohi turismi ja majandust elavdada looduse ja teiste elusolendite arvel.

Õnneks ei ole keskuse plaan veel paigas. EAS tahab näha täpset plaani koos loodusekspertide hinnangutega. Loodan, et loomakaitsjate allkirjade kogumine töötab ja vähemalt EAS mõtleb ümber, aga kardan, et seda raharongi enam ei peata.

KADRI PÕLENDIK
Äripäeva ajakirjanik

Maailmas, kus heastatakse inimeste rumalusest tekkinud hävitavaid tagajärgi looduses, läheme meie tagasi eelmisesse sajandisse.

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised – ostukeskkond privileeg.aripaev.ee ja soodsaim võimalus soetada Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: **www.aripaev.ee**
Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalisel, majanduslikul, poliitilisel või religioossel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASi Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel (372) 646 3363.

KOLUMN

Riik saaks rahvalt laenu 10 miljardit

Viimastel kuudel oleme näinud hoogsat valitsuskoalitsiooni lubadustele katteallikate otsimist. Initsiatiive on välja käidud, tagasi võetud, muudetud.

Maksumuudatusi on peamiselt põhjendatud sellega, et see jätab inimestele rohkem raha kätte. Iseasi muidugi, kas 2100 eurot peaks olema täna Eestis nn jõukuse tase, millest alates kaotada ära maksuvaba osa ning kas üldine hindade tõus palgasaajatele lubatud raha ikka kätte jätab. Ma ei soovi neid ideid kritiseerida, vaid pakkuda mõne täiendava mõtte ja võimaluse.

Natuke numbritest. Eesti kodumajapidamistel on pangahoiustel üle 6 miljardi euro. See rahahulk on kümne aastaga kasvanud üle 2 miljardi. Kui siia juurde lisada ka pensionfondidesse investeeritud (ja pidevalt kasvav) raha, siis läheneb see number 10 miljardile. See on arvestatav hulk raha, mis on seisnud viimastel aastatel valdavalt 0% intressiga deposiidis. Võrdluseks, et Eesti SKP on *ca* 21 miljardit.

Taristu, haridus, tervishoid

Usun, et keegi ei vaidle vastu sellele, et Eestis oleks tarvis mitu olulist projekti ellu viia – olgu selleks investeeringud infrastruktuuri või haridus- ja tervishoiusüsteemi arendamine. Ühed on olulised majanduse elavdamiseks, teised konkurentsieelise loomiseks või säilitamiseks, kolmandad üldise heaolu suurendamiseks. Mis oleks, kui riik kaasab nende projektide rahastamiseks vahendeid oma inimestelt? Ma ei pea silmas kogu investeeringut, vaid mingit osa – suunates näiteks 10% võlakirjade emissioonist kohalikule turule ja kaasates ülejäänu välisinvesteeringuna. Eesti on, muide, ainus Euroopa Liidu riik, kes võlakirjade võimalust ei kasuta.

KAAREL OTS
Nasdaq Tallinna juhatuse esimees

Eesti on, muide, ainus Euroopa Liidu riik, kes võlakirjade võimalust ei kasuta.

Mina oleksin küll nõus investeerima Tallinna–Tartu maantee ehitusse või Tallinna lennujaama laiendamisse, ostes riigilt võlakirju ja teenides nendelt tulu. Näiteid projektidest on palju, igale maitsele leidub kindlasti midagi.

Olen kindel, et mitu riiklikku investeerimisprojekti pakub pinget ka meie pensionifondidele. Ilmselt ei ole kellelegi üllatus, et pensionifondid on seni investeerinud valdavalt Eestist välja ja seda ei saa fondijuhtidele kuidagi pahaks panna, kuna sobivaid objekte tõesti napib. See on just see koht, kus väike riik saab oma majandust stimuleerida.

Meie, nüüd ja praegu

Andes välja võlakirju, võimaldab riik oma kodanikel ja fondidel kaasa lüüa ning otseselt osa saada oluliste objektide valmimisest, mille kaudu paranevad teenused ja suureneb efektiivsus. Võlakirja investor, Eesti kodanik, teenib selle eest rohkem tulu, kui pankade pakutav deposiidi intress, kuid samas on investeering suhteliselt madala riskiastmega. Jääb arusaamatuks, miks sellist olulist hooba Eesti elu parandamiseks ei ole senimaani kasutatud.

Riigi (ja riigiettevõtete) võlakirjade debati fookuses on olnud peaasjalikult üksnes raha hind, mis laenuraha puhul on mõne komakoha võrra odavam, kuid mündil on ka teine pool – laenuraha intressid makstakse valdavalt Eesti riigist välja, kuid kohaliku investori võlakirja intressid jääks Eesti majandusele ja kapitaliturule hoogu andma.

Ülimalt oluliseks tuleb pidada ka seda, et riigi võlakirjad aitavad tuua riiki rahvusvaheliste institutsionaalsete investorite raha, saates neile positiivse signaali – Eesti riik võtab kapitalituru arendamist tõsiselt ja siit piirkonnast on oodata põnevaid projekte. Kui keegi tõsiselt arvab, et välismaine raha leiab ise tee siia, siis kahjuks on tegemist soovmõtlemisega. Nagu iga asjaga, nii tuleb ka siin tööd teha. Aeg on igal juhul soodus.

Lõpetuseks pakun välja järgmise plaani. Esiteks tuleks sõnastada prioriteetsed projektid, mille edu on lihtsasti mõõdetav (majanduskasv, haigekassa "miinuse" vähenemine jne). Edasi saab selgitada välja ja panna konkreetselt paika, milleks meil on juba raha olemas, milleks kasutada nn Euroopa raha ja milliseid projekte planeerida laenurahaga. See harjutus tasub teha projektide kaupa – kui suur on investeering, milline on rahastamiseks parim viis ja kes selle elluviimise eest vastutab (ministeerium, riigiettevõte). Soovitan kaasata sellesse protsessi ka võimalikud investorid – kodanikud, fondijuhid, eksperdid. Tulemuseks on läbimõeldud ja valimistsüklist pikem vaade tulevikku koos tegevuskavaga meie jaoks oluliste projektide elluviimiseks.

Rahustuseks nüüd neile, kes mõtlevad, et mis viga börsijuhil rääkida – kindlasti rikastub nende ettepanekute tulemusena börs ja üldse mingi väike seltskond inimesi. Suurima kasu saaja on ikkagi Eesti kodanik, Eesti riik ja Eesti ettevõtlus.

Jõuan korraks veel alguse juurde tagasi. Meil on suurusjärgus 10 miljardit eurot, mida potentsiaalselt meie elu edendamiseks kasutada. Kümnendik sellest on üks miljard. Miljardiga saab nii mõndagi korda saata, kahe miljardiga veel rohkem, kui mõelda suurelt ja keskenduda hetkelise rahulolu kõrval korraks ka pikaajalisele kasule.

KOMMENTAAR

Välislähetuse kaasaegsed riskid

Eestis on 10 000–15 000 ettevõtet, kust iga päev on vähemalt üks töötaja välislähetuses oma tööülesandeid täitmas ja suure tõenäosusega ei ole neil kindlustuskaitset, mis vastab tänapäevastele riskidele ja vajadustele.

Viibides oma tavapärases töökeskkonnas Eestis, on igati normaalne, et tööandja on hoolitsenud selle eest, et kõik tervist ohustavad riskid on võimalikult maandatud. Miks peaks see välislähetuse puhul olema teistmoodi? Päriselus pole see sugugi nii iseenesestmõistetav. Piisab pilgust kõige ihulähedasemale ehk meditsiiniabi kindlustussummale.

Euroopa kontekstis võib normaalseks pidada kindlustussummat 500 000 eurot, kuid Eesti turul jääb keskmine pigem 100 000 ringi. Mõlemad tunduvad tavamõistusele üüratud numbrid, kuid juhul, kui peaks tekkima tarvidus pikema haiglaravi või meditsiinilise õhutranspordi järele, ei pruugi 100 000 olla enam piisav ja vastutustundlik tööandja peab potentsiaalselt kümnetesse tuhandetesse ulatuva vahe kinni maksma.

MART MERE
Marsh Eesti tegevdirektor

Peame arvestama ka uute reisi mõjutavate ohtudega nagu terrorism, loodusõnnetused või streik.

Moodsad ohud

Välislähetuste puhul ei ole reisikindlustuse olulisimad komponendid tänapäeval enam arstiabi või pagas. Muutunud maailmas peame arvestama ka uute reisi mõjutavate ohtudega, nagu terrorism, loodusõnnetused või streik, mis on tõusnud tervisega vähemalt sama olulisele kohale.

Viimaste aastate jooksul on maailmas toimunud keskmiselt üle 11 000 terrorirünnaku. Keskmiselt hukkub neis kolm inimest, kuid vigastatuid on mitu korda enam. Rünnakud ei toimu kaugel idas, vaid ka moodsa maailma tuiksoontel, puudutades potentsiaalselt kõiki.

Terrorismikaitse puhul on esikohal mõistagi tervis. Ja isegi, kui pole tarvis vältimatut arstiabi, võib omal kohal olla kriisiabi, et šokiga toime tulla. Kui paljud ettevõtte juhid võivad praegu rahulikult hingata teadmises, et nende lähetuses viibivate töötajate puhul on selline kaitse olemas?

Viimane statistika näitab, et uutest ohtudest huvitutakse üha rohkem, kuid siiski mitte piisavalt. Reisikindlustusse puutuv on sageli delegeeritud allapoole, ehkki peaks olema tippjuhtkonna südameasi. Reisikindlustust aga valitakse olemasolevatest või mugavatest variantidest ning erilist nõudlikkust üles ei näidata.

Kui turg ei nõua, ei ole ka kindlustusandjatel survet teenust arendada sellise tähelepanelikkusega, nagu näeme seda liiklus- või kaskokindlustuse puhul. Soovime end lugeda Põhjamaaks, kuid tööandjate teadmatus oma inimeste kindlustamisel kõneleb arenenud kultuuris mõeldamatust lühinägelikkusest. Võime end tunda digivaldkonna eesrindlastena, kuid reisikindlustuses oleme maas Lääne-Euroopast ja sabassörkijad oleme ka Kesk- ja Ida-Euroopa võrdluses. Mitut reisikindlustusäppi te välislähetuse ajal kasutada saate? Kui turg ei anna mõista, et soovib paremat teenust, ei pruugi me maailmatasemele järele jõuda.

JUHTKIRI

Raha tulvil Tallinna Kaubamaja vajab ideed

Tallinna Kaubamaja on paarkümmend aastat aktsionäridele kuldmune munenud. Kuidas edasi – riskida või laiselda?

Eesti suurim kaubanduskontsern Tallinna Kaubamaja Grupp on nagu Tallinna börsi ladvaõun – suur, punane ja õige magus. Ainuüksi viimase poole aastaga on aktsia turuhind kerkinud 30 ja kolme aasta jooksul 70 protsenti.

Pangem sinna kõrvale pea iga-aastane dividend paarkümmend aastat jutti paari erandiga.

Ja kui suu eriti vesiseks ajada, siis investor Jaak Roosaare on oma "Aktsiatega rikkaks saamise õpikus" kokku löönud, et investor, kes ostis Tallinna Kaubamaja aktsiate esmaemissioonil paarkümmend aastat tagasi 1000 aktsiat ja reinvesteeris edaspidi kõik dividendid, on oma investeeringu praeguseks umbes 60kordistanud.

Isegi kõik dividendid niisama laiaks lüües oleks panus enam kui 27kordistunud. See teeb maailmakuulsa Warren Buffetti juhitavale Berkshire Hathawayle silmad ette.

Kas Tallinna Kaubamaja on valmis?

Tallinna Kaubamaja lõpetas möödunud aasta kõigi aegade suurima rahaseisuga, mis viis ettepanekuni maksta pea kogu kasum dividendina välja. Selline otsus näitab, et kuhugi ei ole investeerida. Eesti jaoks ei ole see hea uudis. Rahauputuse meeldiv probleem võib Tallinna Kaubamajal veelgi süveneda, sest sisetarbimine lähiaastatel suure tõenäosusega jätkab kasvamist. Viimast soodustavad kas või valitsuse planeeritud ja juba ellu viidud maksumuudatused.

Analüütikud eeldavad Tallinna Kaubamajalt sarnast dividendimustrit ka tulevateks aastateks, sest ettevõte on näidanud võimet tekitada tugevat rahavoogu. Kuid kas see on piisav, et püsida eduka rahvaaktsiana, pakkudes pinget ka suuromanikele?

Silmad lahti kogu aeg

Kontsern tegutseb Tallinna ja Tartu kaubamaja, Selverite, autode müügi ja hoolduse, samuti jalanõu- ja kosmeetikakauplustega, näpuotsaga ka kinnisvaraga. Hiljuti laiendati turvääri. Kuhu edasi?

Kontserni suuraktsionär Jüri Käo ütleb, et laienemise kavatsus on Tallinna Kaubamajal jaekaubanduse ja automüügi suunal. "Ringi vaatame kogu aeg," ütleb ta.

Olemasolevate äride kasvatamisel geograafilise laienemiseta pole aga lagi kummist. Konkurents kaubanduses on Eestis ja Baltikumis erakordselt tihe, kuigi seda leevendab sissetulekute kasv. Ühest küljest võiks Tallinna Kaubamaja rahumeeli ollagi "valmis" kaubanduskontsern ja tuua ootuspärane raha koju ära, nuumates omanikke dividendiga.

Teisalt oleks Eestile ja ka börsifirmale endale parim, kui leitaks uusi väljakutseid, uusi investeeringuid.

Laiska raha üha rohkem

Äripäevani on jõudnud sahinad, et Tallinna Kaubamaja võtmeisikutel on jutuks olnud möödunud aastal kasumisse jõudnud rõivatootja Baltika omandamine. See oleks võimalus sünergiaks, tõsi riskantne võimalus. Käo selle tehingu praegu siiski välistab.

Ent Tallinna Kaubamaja pole kaugeltki ainus, kes rahale rakendust otsib. Ettevõtete ja majapidamiste hoiuste maht suurenes veebruaris tempokalt, kasvades aastatagusega võrreldes peaaegu 10%, teatas Eesti Pank. See tähendab, et laiska raha on Eestis järjest rohkem. Loodame, et meie börsi ladvaõun ses kontekstis siiski üllatab.

LOE ÄRIPÄEVAST

Kaanelugu "Kaubamaja 100 miljoni küsimus: mida rahaga teha?", tänases lehes lk 4–5

REPLIIK

Ettevõtete digihüpe ootab ka kiire interneti taga

Eesti peab senisest enam keskenduma e-arenduste sidususte loomisele. See suurendab tahtmist ja usku, et IT-lahendused on osa arengust, mitte kohustustest.

ANDRES METSOJA
riigikogu lairibavõrgu toetusrühma esimees (IRL)

Andmebaasid ei suhtle omavahel ning jääb mulje riigist, mis küsib üha uuesti olemasolevaid andmeid.

Riik arendab e-keskkondi sageli ühe ametkonna piires ning sellest tulenevad tüüpilised mured – andmebaasid ei suhtle omavahel ning jääb mulje riigist, mis küsib üha uuesti olemasolevaid andmeid. Teadlikus inimeses tekitab see aga trotsi ja põlistab arvamust ebaefektiivsest riigihaldusest. Teiseks on oluline arendada kiire ja ülikiire interneti kättesaadavust. Usun, et kaheksatunnine tööpäev ja ühes kontoris paiknev tööpaik on varsti ajalugu. Nii usun, et kümne aasta perspektiivis ei suuda riik võistelda ametikohtade ümberpaigutamisega traditsioonilises riigireformi mõttes.

Logistika või internet

Ettevõtete jaoks, mille paiknemine tuleb valida toorainest, tootmisest või klientide asukohast lähtuvalt, tuleb internetiühendusega seonduv alles teisejärgulisena. Siis võib avastada probleemse ühenduse, mis ei taga tegelikult ettevõtte seadmete kaugjuhtimist ja seega kogu masinapargi võimaluste ärakasutamist. Sellised arengud nõuavad koolitatud spetsialistide olemasolu, aga see ei juhtu üleöö.

Teisalt on meie ettevõtete energia kiirelt muutuvas keskkonnas kulunud tootearendusele ja turu võitmisele. Alles seejärel otsitakse lahendusi IT-sektorist. Kaasaegsed lahendused eeldavat suuremat koostööd ja pühendumist nii avaliku kui ka erasektori poolt.

ÄRIPÄEV EETRIS

See rõõmustav pankrot

Paradoksaalsel kombel annab konkurendi pankrot Eesti tuntuma kleidimeistri Aldo Järvsoo tegemistele hoogu sisse. Järvsoo räägib, mis tema tuju hoobilt kümme korda paremaks muudab, kuidas ta investeerib, oma äris riske maandab ja miks laenu ei tasu võtta.

Raadiosaadet "Äripäev eetris" saab kuulata Äripäeva veebis, tellida iTunesis ja alla laadida Soundcloudis.

90

protsenti reformijärgsetest kohalikest omavalitsustest tõenäoliselt täidab haldusreformi seaduse rahvaarvu miinimusuuruse kriteeriumi.

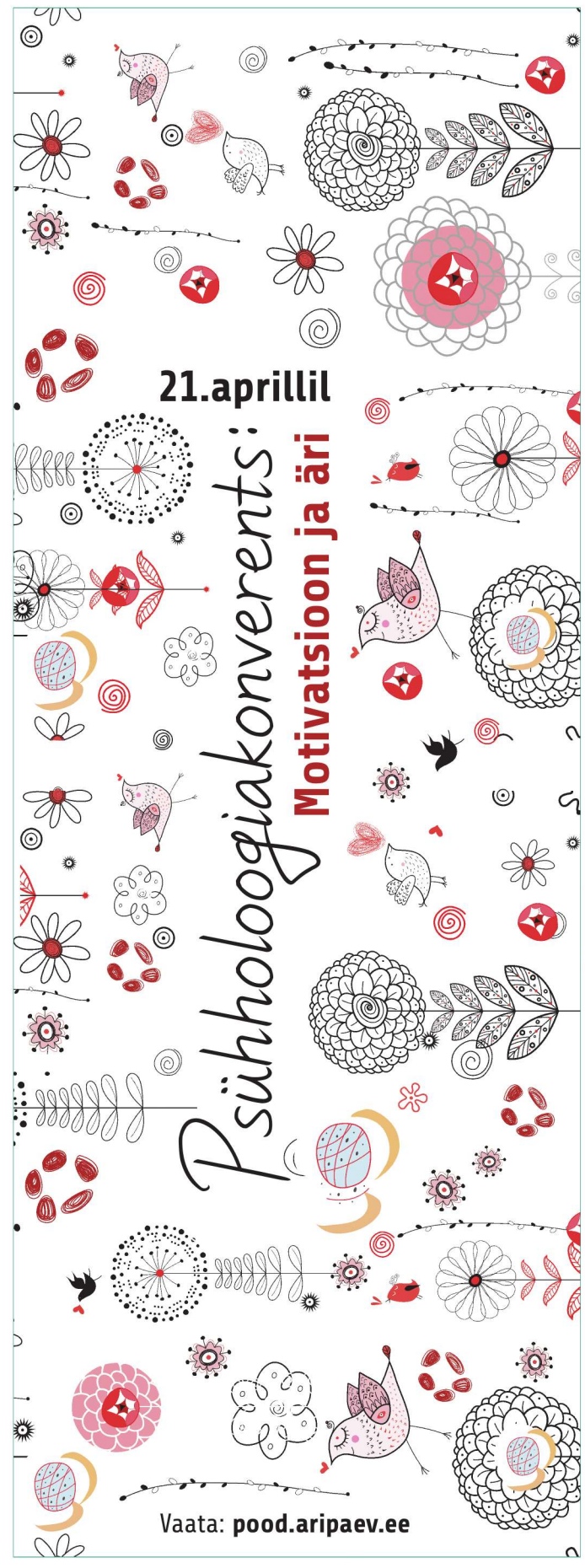

KONVERENTS

Kas ühisrahastus päästab meid hullu

Ühisrahastus aitab vältida praegusest majandusolukorrast tulenevaid ohte, leiti Helsingis toimunud Põhjamaade suurimal ühisrahastuskonverentsil, kus selgitati, kuidas nii raha kaasaja kui ka investor saavad ühisrahastuses rohkem teenida.

INDREK MÄE
indrek.mae@aripaev.ee
Äripäev

"See, mis toimub praegu aktsiaturgudel, on hullumeelne," viitas Nordea analüütik Sebastian Wikström The Nordic Crowdfunding Eventil sellele, et väärtpaberid on praegu tugevalt üle hinnatud. "Investorid on asunud otsima alternatiivseid viise oma raha paigutamiseks, samuti on tekkinud olukord, kus paljud head firmad ning ideed ei leia rahastust," kirjeldas ta.

Wikströmi sõnul on kasvanud nõudlus nii teistsuguste investeerimis- kui ka rahakaasamise võimaluste järele. "See on ka peamine põhjus, miks Nordea pank hakkas Soomes oma isikliku platvormi kaudu ühisrahastusturule juurdepääsu pakkuma," selgitas ta. "Nii saame tagada kvaliteetse kasvukapitali korporatsioonidele ning usaldusväärseid investeerimisobjekte neile, kel raha kontol seisab."

Täidab tühimikke

Pariisis peakorterit omava ühisrahastusplatvorm SparkUpi Norra haru tegevjuhi Camilla Anderssoni sõnul aitab ühisrahastus pakkuda lahendust peamistele laenuturul valitsevatele kitsaskohtadele ning täidab senised tühimikud.

"Turul on väga palju vaba raha, kuid nagu me teame, siis keskmine norrakas pole kuigi riskialdis ja hoiab seda pigem oma kontol," märkis ta. "Inimesed tegelikult tahavad olla aktiivsed, kuid kardavad oma raha paigutamist."

Anderssoni kinnitusel ongi SparkUpi peamine eesmärk investeerimise õpetamine ning inimeste riskivalmiduse tõstmine. "Kui me vaatame üle lepingud ning aitame investoritel jõuda usaldusväärsete projektideni, on see juba pool võitu," ütles ta. "Tavaliselt pole ei rahakaasajal ega investoril aimugi, kust peaks alustama, meie viime kaks poolt omavahel kokku."

Eksperdi hinnangul on ühisrahastusest aga lisaks investorile võrdselt kasu ka raha kaasajale. "On väga palju firmasid, kellele tundub, et kapitali on väga vähe saadaval ning oma tegevust on keeruline rahastada," tõi Andersson näite. "Sageli puudub rahavajajatel ka võrgustik, kelle poole pöörduda, ning oskus investorit oma idees veenda," viitas ta sellele, et SparkUp on abiks nende probleemide lahendamisel.

> **Keeruline on müüa investoritele toodet, mille puhul sa tead, et osa laene läheb hapuks ning mingi hulk investeeritud rahast võib kaduma minna.**
>
> Nordea analüütik Sebastian Wikström

Lisaks on Anderssoni arvates tähtis teadvustada, et suurte summade kaasamine võtab aega ning seetõttu ei tohi oma idee tutvustamisel raisata aega nende investorite peale, kes pole valmis panustama. "SparkUp aitab välja valida ainult need inimesed, kes reaalselt tahavad oma raha paigutada," tõi ta välja veel ühe aspekti, kuidas platvormid rahakaasajaid aitavad.

Võti on turunduses

Kuigi ühisrahastus on abiks ideede rahastamisel ning vajaminevate summade kaasamisel, sõltub tegutsemiseks olulise ressursi leidmine peamiselt rahakaasajast. "Pakume ettevõtetele võimalust raha kaasata ja seda läbipaistvalt ning viime usaldusväärsed ettevõtted investoriteni minutitega," märkis Põhjamaade suurima ühisrahastusplatvormi Invesdor tegevjuht Lasse Mäkelä. "Seda, kas ja kui kiiresti raha kaasata õnnestub, mõjutab juba ressurssi otsiv ettevõte ise," lisas ta.

Mäkelä hinnangul on raha kaasaja jaoks kõige olulisem mõista, et tegemist on turunduskampaaniaga. "Selleks, et temasse meie platvormi vahendusel investeeritaks, peab ta kasutama ka kõiki enda võrgustikke ning aitama meil investorid endani tuua," rõhutas Invesdori tegevjuht. "Kaasaja peab appi võtma kõik oma kontaktid, kogu sotsiaalmeedia, sõbrad ja kolleegid, kes vähegi saavad aidata," lisas Andersson. Mäkelä sõnul on turunduses abiks ka pressiteated.

Väga oluline on kaasata ka juhtinvestoreid, et kampaania avalikuks tegemisel oleks ülejäänud investoritele võimalik näidata, et keegi on juba projekti oma raha paigutanud. "Lumepall tuleb veerema saada – tegemist on nn tühja restorani sündroomiga, mis tähendab, et kui mõni on olemas, tulevad ka teised," selgitas Mäkelä.

Lisaks rõhutas Mäkelä, et rahakaasajal peab olema rääkida hea lugu, miks tema projekt on oluline. "Investorile tuleks võimalikult lihtsalt ja arusaadavalt seletada, kuidas tema raha kasvab ning millist

Äripäeva Akadeemia
17.05.–14.06.2017
Tiit Valm
1499 € (km-ga 1 798,80 €)
Kehtib kuni 30.03.2017
Tavahind: 1 599 € (km-ga 1 918,80 €)
Professionaalne projektijuhtimine VI lend
Koolitus, mis annab aluse projektijuhi kutse omandamiseks

Info ja registreerimine: Inge Lauri / tel: 667 0212 / e-post: Inge.Lauri@aripaev.ee / akadeemia.aripaev.ee

meelsusest?

MIS ON MIS

Helsinki Allas

Invesdori platvormilt võrsunud edulugu.
Idee ehitada Helsingi presidendipalee vastu sadamaalale ujuv bassein.
Projekti jaoks vajati raha 12 miljonit eurot.
Huvi nii avalikul kui ka erasektoril – esimene tahtis spaad elanikele, viimane ajutist projekti.
Erasektor küsis arendamise eest maad ja merekohta ning laenu – arendajal endal puudusid vahendid täielikult.
Linn raha ei eraldanud, rahvas avaldas tuge ja otsustati proovida ühisrahastust.
Eduka sotsiaalmeedia kampaania toel rahakaasamine ka õnnestus.

Ägräs Distillery

Teine Invesdori edulugu.
Toodab kangeid alkohoolseid käsitööjooke, mida maitsestab looduslike saaduste – marjade ja taimedega.
Sooviti alkoholiturule midagi uut tuua, mida pole varem maitstud.
Esimene kange alkoholi kampaania, mis sai Soomes rahastatud – tänu heale meediakajastusele.
Eelmise aasta detsembris ühisrahastuskampaania: 354 investeeringut, mille abil kaasati 362 000 eurot.
Suvel hakkavad toodangut eksportima ning loodavad esimesel aastal müüa 25 000 liitrit toodangut.

◀ Ühisrahastusplatvormid jagasid konverentsil oma edulugusid, pildil Norra platvormi Bidra esindaja Gaute Kokkvoll, kes rääkis sotsiaalsest ühisrahastusest.
FOTO: THE NORDIC CROWDFUNDING EVENT

edulugu ta oma vahenditega toetab," rääkis ekspert.

Riskid pärsivad arengut

Wikström aga leiab, et ka ühisrahastus sisaldab endas paljusid riske ning seetõttu on rahakaasaja ja investori kokkuviimine seotud mitme takistusega. "Kuna investoreid on raske kaitsta, siis on emotsionaalselt keeruline müüa neile toodet, mille puhul sa tead, et osa laene läheb hapuks ning mingi hulk investeeritud rahast võib kaduma minna," selgitas ta. "Ühisrahastus täidab küll turul oleva tühja niši, kuid ka seal on küllaltki suured riskid," tõdes ekspert.

See on ka põhjus, miks Nordea analüütiku hinnangul ei ole teised pangad nii altid ühisrahastusturule ligipääsu pakkuma. Samuti pole valdkond paljudes riikides nii heal tasemel reguleeritud nagu Soomes. "Siin on olemas ühisrahastuse akt, mille tõttu me saime oma tegevust üldse alustada ning pakkuda esimest sellelaadset teenust Põhjamaades," rääkis Wikström.

Lisaks on ühisrahastuse puhul tegemist alles liiga uue ja väikese valdkonnaga. "Igasugune platvormi arendamine ning ühisrahastusele juurdepääsu pakkumine eeldab pankadelt investeeringuid," selgitas Wikström. "Kuna suurpangad keskenduvad oma olemasolevale süsteemile ja struktuuri korrashoidmisele ning pangasisene bürokraatia on aeglane, siis millegi täiesti uue, kuid samas panga perspektiivist liiga väikese jaoks on keeruline heakskiitu saada."

Valitsus aitab areneda

End ühisrahastusega sidunud isikud loodavad valdkonna laienemist ka tulevikus ning on uhked selle üle, et järjest tuleb peale uusi edulugusid. Soome puhul on valdkonna arengusse panustanud aga ka riik ning mitte ainult ühisrahastuse reguleerimise ja vastava akti koostamise kaudu.

Nii näiteks rahastab Soome valitsus arendamisjärgus olevaid ideid, mis oleks tulevikus potentsiaalsed kandidaadid platvormidelt raha kaasamiseks. "Enne idee rahastamist tuleb seda palju testida, muidu on seda raske investorile müüa ja tema usaldust võita," põhjendas Johanna Kotipelto Soome peaministribüroost avaliku sektori toetuse vajalikkust. "Soomes tuleb valitsus siinkohal appi."

Kotipelto sõnul võiks riik ühisrahastuse osapoolte vahel aidata usaldust suurendada ning ta tõi esile, et Soomes tehakse seda läbi ideede ja teenuste parendamise ning initsiatiivikuse taganttõukamise. "Samuti on abiks jurisdiktsiooni väljatöötamine ning kohaliku otsustaseme tugevdamine," lõpetas ekspert.

Leedust pärit advokaat ning ühisrahastuse investor Vytautas Šenavicius leidis aga, et paljudes riikides on ühisrahastus valitsuse jaoks midagi sellist, millest ei teata ning see tekitab skepsist. "Samas see olukord järjest paraneb ning Leedu on esimene riik Baltikumis, kes on asunud ühisrahastust reguleerima," rääkis ta. Ta lisas, et valdkonda ei tohiks aga ka seadustega üle reguleerida. "Asjatu bürokraatia muudab süsteemi aeglaseks, sunnib kõike kontrollima ning ühel hetkel tuleb endalt küsida, kas suurem usaldusväärsus on seda hinda väärt," selgitas ta.

Šenavicius lisas, et ühisrahastust võetaks palju tõsisemalt, kui valdkonnas oleks olemas toimiv järelturg. Sellegipoolest nähakse helget tulevikku. "Turule tuleb järjest uusi tulijaid, piiriülene laenamine süveneb, võrgustikud ja tooted arenevad ning lõpuks tulevad platvormidele ka institutsionaalsed investorid," lõpetas Soome ühisrahastusplatvormi Fixura tegevjuht Miika Engström.

AUTOTÖÖSTUS

Fiat Chrysleril petukahtlustus

Prantsuse võimud uurivad, kas Fiat Chrysler võis võltsida diiselautode emissioonitestide tulemusi.

Autotootja kinnitas teadaandes, et uurimine on algatatud ja ametivõimudega tehakse koostööd. Samuti teatas ettevõte, et ei ole testitulemusi võltsinud.

Pärast uudise avalikuks saamist kukkus Fiat Chrysleri aktsia hind 2% jagu, ent seejärel tõusis see veidi. Päev lõppes siiski veidi punases, 0,59% võrra miinuses, 10,09 eurol.

Prantsuse võimud on algatanud uurimise ka teise autotootja, Renault' suhtes. Nagu Fiat Chrysler, kinnitab ka Renault, et pole midagi valesti teinud. Volkswagen Group on Prantsusmaal uurimise all olnud juba alates möödunud aasta veebruarist. Samuti on ametivõimud teada andnud, et on võimalik, et algatatakse uurimine ka PSA Groupi suhtes. Viimane teeb nii Peugeot' kui ka Citroëni autosid.

Automaailmas sai emissioonitestide tulemuste võltsimse saaga alguse 2015. aastal, kui Volkswagen tunnistas, et 11 miljonile diiselautole üle kogu maailma on paigaldatud tarkvara, mis näitab saastenumbreid tegelikust väiksemana.

2%
kukkus pärast uudise avalikuks saamist Fiat Chrysleri aktsia hind.

ÄRIPÄEV.EE

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED REKLAAM

Tähtajaline hoius EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga									
Tallinna Äripank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,50	0,60/1,60	0,70/1,70	-	-	200
Tallinna Äripank (3)	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	-	200
Citadele Pank	-	-	-	0,01	0,01	0,20	0,35	0,75	-	150
Versobank	0,40	0,50	0,60	0,90	1,00	1,80	1,80	1,80	-	350
DNB	0,01	0,05	0,09	0,18	0,21	0,23	0,28	0,33	-	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	1,20	1,50	2	100/200 (4)
BIGBANK	0,45	0,50	0,60	0,80	0,80	1,10	1,40	1,60	-	500
BIGBANK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,25	1,75	2,00	-	500

Jooksev hoius EUR, %

	keskmiselt kuu jäägilt	kuu püsijäägilt
Danske Bank	kontakteeruge pangaga	
Tallinna Äripank	-	0,00
Tallinna Äripank (3)	-	0,00
Citadele Pank	-	-
Versobank	0,00	0,00
DNB	0,05 (7)	-
Krediidipank	-	0,01
BIGBANK		-
BIGBANK	-	-
Inbank	-	-

Tähtajaline hoius USD, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga						
Tallinna Äripank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20	200
Citadele Pank	-	-	-	0,90	1,00	1,30	200
Versobank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,10	500
DNB	0,10	0,11	0,14	0,29	0,39	0,49	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	100/200 (4)

Kursid on päeva jooksul korrigeeritavad; (3) personaalpanganduse klientidele; (4) internetipangas/kontoris (7) päevalõpu kontojäägilt, Äripanga jooksva hoiuse intressimäär on nüüd 0%

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Narva mnt. 63/1, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee, www.citadele.ee
BIGBANK Rüütli 23, Tartu, tel 1333, faks 737 7582, e-post: bigbank@bigbank.ee, www.bigbank.ee
Versobank Hallivanamehe 4, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
DnB PANK Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee
Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037
Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065

BALTI ETTEVÕTETE NOTEERIMATA VÕLAKIRJAD REKLAAM

võlakiri	ISIN kood	emiteerimis-kuupäev	lunastamis-tähtaeg	kupongimäär	intressimakse sagedus	nimi-väärtus, €	emissiooni maht, €
Creditstar	EE3300111038	1.12.2016	1.09.2017	8,00%	kvartaalne	1 000	3 000 000
PlusPlus Capital	EE3300110980	24.10.2016	1.10.2017	10,00%	kvartaalne	100	3 000 000
Finora Capital	EE3300110659	10.03.2015	15.03.2018	9,75%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Creditstar	EE3300111046	1.12.2016	1.06.2018	11,00%	kvartaalne	1 000	12 000 000
Mainor Ülemiste	EE3300110691	16.06.2015	26.11.2018	7,00%	kvartaalne	1 000	5 000 000
Uvic	EE3300110782	27.11.2015	27.11.2018	10,00%	kvartaalne	1 000	1 500 000
PlusPlus Capital	EE3300110840	25.01.2016	1.02.2019	13,00%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Finora Capital	EE3300110972	22.09.2016	22.05.2019	9,25%	kvartaalne	1 000	1 000 000
PlusPlus Capital	EE3300111079	20.12.2016	1.10.2019	12,00%	kvartaalne	100	5 000 000
IuteCredit Europe A8	EE3300111020	28.11.2016	15.10.2019	14,00%	kvartaalne	100	1 000 000
Creditstar	EE3300111053	1.12.2016	1.12.2019	12,50%	kvartaalne	1 000	15 000 000

REDGATE CAPITAL

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 200, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

FONDID REKLAAM

LHV Varahaldus 22.03

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Pensionifond L, EUR	1,60	1,60	1,60	2,62	0,78	3,99	3,91	4,26	469 084 150
Pensionifond M, EUR	1,26	1,26	1,26	1,86	0,49	2,66	3,32	3,71	70 049 019
Pensionifond S, EUR	1,28	1,28	1,28	1,80	-0,19	0,19	2,28	2,57	60 539 518
Pensionifond XL, EUR	1,40	1,40	1,40	3,01	0,95	5,02	4,38	5,00	117 642 354
Pensionifond XS, EUR	1,19	1,19	1,19	1,30	-0,14	0,04	2,27	2,84	20 564 324
Täiendav Pensionifond, EUR	1,61	1,62	1,62	3,28	1,43	6,59	5,86	6,12	9 085 546
LHV Pensionifond 25, EUR	1,09	1,09	1,09	3,94	0,55	2,15	3,06	3,71	12 548 836
LHV Pensionifond 50, EUR	1,30	1,30	1,30	5,55	0,41	2,28	3,79	4,37	224 449 551
LHV Pensionifond Intress, EUR	0,93	0,93	0,93	1,59	-0,10	0,36	1,46	2,36	4 227 003
LHV Pensionifond 100 Pluss, EUR	1,73	1,75	1,75	8,83	0,03	2,99	5,19	6,16	4 680 174
LHV Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,80	0,80	2,04	-0,20	-0,12	1,00	1,96	533 218
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	10,95	11,06	11,06		-2,49	-1,44	-7,14	6,40	11 619 482,92
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	9,90	9,80	9,90		4,51	14,06	5,76	4,18	3 787 542,03
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	6,33	6,26	6,33		4,51	14,06	5,76	4,18	-

Nordea Pensions Estonia 22.03

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Nordea Pensionifond A, EUR	1,11	1,11	1,11	6,35	1,05	6,71	4,36	4,65	208 847 133,92
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,97	0,97	0,97	9,69	1,66	10,49	6,21	6,02	27 924 150,10
Nordea Pensionifond B, EUR	0,99	0,99	0,99	4,04	0,32	3,38	2,65	3,14	23 154 645,52
Nordea Pensionifond C, EUR	0,88	0,88	0,88	2,24	-0,69	-0,41	1,95	2,2	13 251 039,50
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,52	1,55	1,54	12,83	2,38	14,85	8,18	7,95	10 521 309,87
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,81	0,80	3,64	0,13	2,8	3,44	3,45	2 268 996,02

Trigon Asset Management 22.03

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Trigon Balti Fond C, EUR	18,99	19,67	19,28	7,31	1,06	13,98	13,10	8,85	1 476 869,51
Trigon Uus Euroopa Fond C, EUR	30,38	31,46	30,85	11,51	10,52	24,91	8,84	11,49	92 435 202,22
Trigon Venemaa Top Picks Fond C, EUR	23,96	24,81	24,32	25,95	-2,17	64,97	20,90	1,94	15 571 908,89

Fondivalitsejate kontaktandmed

LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee
Nordea Pensions Estonia AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
Trigon Asset Management AS Viru Väljak 2, Tallinn 10111 tel. +372 667 92 00, www.trigon.ee

Maaklerifirmade kontaktandmed

LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

toimetaja Rainer Saad
tel 667 0097
toimetajad@aripaev.ee

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Poliitikud panevad pea valutama

Washingtonis etendatakse poliitilist tragikomöödiat, mis investoreid veel praegu ei huvita.

Paraku on üsna tõenäoline, et just Washingtoni teater põhjustab järgmise paugu, mis viib aktsionärid masendusse ja turud langusesse. Alates Donald Trumpi võidust USA presidendivalimistel on USA peamine aktsiaindeks S&P 500 rallinud 10%, viies indeksi keskmise kasumi-hinna suhte (P/E) 16,5 pealt 17,8 peale. Tugeva ralli üks peamisi põhjusi oli ootus, et Trumpi administratsioon teeb maksureformi ja president kirjutab seadusele alla veel selle aastanumbri sees.

Loodetakse näha ettevõtete maksukoormuse langemist 35% pealt 20%-le, mis investeerimispanga Goldman Sachs arvutuste järgi tõstaks S&P 500 kasumeid keskmiselt 10%. Teine väga oluline tegur rallis oli ja on lootus, et uus administratsioon teeb erandeid välismaal teenitud kasumi kojutoomiseks, mis on üliloluline selliste firmade jaoks nagu Apple, Microsoft ja Google. Need ootused on novembris alguse saanud rallit kõvasti toitnud.

Administratsiooni soovunelm

Veebruaris ütles USA rahandusminister Steven Mnuchin, et administratsioon teeb koostööd esindajatekoja ning senati vabariiklastega, et kinnitada uus seadus kongressis enne augustikuist puhkuseperioodi. See võib aga olla soovunelm, võttes arvesse, mis teemad praegu senatis ja esindajatekojas arutlusel on ning kui kaua poliitikud eri teemadele aega raiskavad.

Praegu käib Ameerika Ühendriikide kongressis agar vaidlus ja võitlus hoopis vabariiklaste uue tervishoiueelnõu üle. Neljapäeval peaks olema esimene hääletus esindajatekojas ja isegi kui see esindajatekojas läbi läheb, on senatis eelnõu võimalused veel väiksemad. Seda aeglustab ka asjaolu, et senat tegeleb praegu USA ülemkohtu kohtuniku kinnitamisega. Kui senat lõpuks võtab vastu oma versiooni tervishoiueelnõust, kutsutakse kokku senati ja esindajatekoja esindajad eelnõude erinevusi lahendama.

> **Ma pole veendunud, et USA investorid suudavad optimismi säilitada.**
>
> **investor Toomas**

INDEKS

Poliitikute omavahelised vastuolud kõigutavad börsiindeksit

S&P 500 indeks punktides

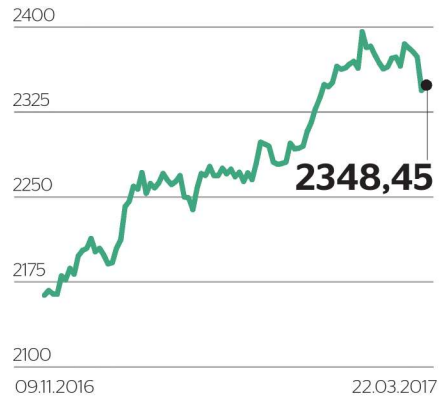

ALLIKAS: BLOOMBERG

Tõenäoliselt ringleb eelnõu veel pikka aega Washingtoni poliitkoridorides. Senised kaks kuud on näidanud, et praeguse presidendiga seonduvalt tekib kongressil tõenäoliselt veel erakorralisi probleeme, mis vajavad lahendamist ja uurimist, nagu näiteks FBI uurimine seoses Trumpi ja tema administratsiooni võimalike Venemaa-sidemetega või president Trumpi süüdistused, et tema eelkäija Barack Obama kuulas pealt Trump Towerit.

Optimismi nii kauaks ei jätku

Praeguse seisuga tundub üsna tõenäoline, et maksureformi eelnõu jõustub seadusena alles millalgi järgmisel aastal ja selle positiivne mõju hakkab ilmnema veelgi hiljem. Kongressi ja Valge Maja kraaklemiste ja loodetud reformide edasilükkumise tingimustes pole ma veendunud, et USA investorid suudavad optimismi säilitada ning õigustada väärtpaberite kallinemist. Eks mõtlen aeg-ajalt minagi, kas ja kui palju on mõistlik USA-le praegu panustada.

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetus, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

PORTFELL

Kuidas läheb Toomase investeeringutel?

päevane muutus

–0,45%

väärtus 277 485,40 eurot
53% aktsiad / **40%** raha / **7%** võlakirjad

aktsiate päevane muutus protsentides

Lerøy Seafood	**0,81**
Berkshire Hathaway B-aktsia	0,57
Ryanair	0,48
Apranga	0
Olympic EG	0
Tallink	–0,1
Apple	–0,32
Microsoft	–0,34
Baltic Horizon Fund	–0,76
Statoil	**–1,3**

Viimased tehingud

Müüs: 9. jaanuaril 250 iShares Stoxx Europe 600 aktsiat hinnaga 36,36 eurot aktsia. Tehingusumma oli 9090 eurot. Teenustasu oli 14,06 eurot.
Müüs: 9. jaanuaril 442 Ryanairi aktsiat hinnaga 14,68 eurot aktsia. Tehingusumma oli 6488,56 eurot. Teenustasu oli 14,06 eurot.

SINU ARVAMUS

Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimekirja aktsiate liikumisi.

1122,86 **-0,20%** ▼

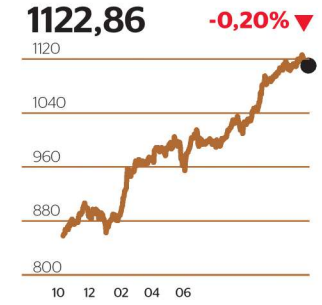

perioodi kõrgeim	1127,67
perioodi madalaim	955,95

TALLINNA BÖRS

Baltika refinantseerib võlakirju

Baltika teeb aktsionäridele ettepaneku refinantseerida 2014. aastal välja antud vahetusvõlakirjad, väljastades uued samalaadsed instrumendid.
Baltika nõukogu võttis eile vastu otsuse teha Baltika aktsionäride üldkoosolekule ettepanek väljastada 4–4,5 miljoni euro väärtuses võlakirjaomaniku optsiooniga konverteeritavaid võlakirju. Vahetatava aktsia hind on nõukogu otsusele eelneva 20 päeva keskmine turuhind ehk 0,32 eurot. Võlakirjad tulevad kaheaastased ning intressi pakutakse 6 protsenti. Pakkumise täpsemad tingimused avaldatakse 12. aprillil.
Baltika suuraktsionär KJK Fund Sicav-SIF on valmis märkima uusi võlakirju mahus 3,6 miljonit eurot. 2014. aastal väljastas AS Baltika 3 miljoni euro väärtuses vahetusvõlakirju õigusega märkida aktsiaid hinnaga 0,5 eurot. Baltika plaanib need vahetusvõlakirjad refinantseerida, väljastades uusi vahetusvõlakirju.

PANE TÄHELE

ZTE-lt eelmises kvartalis kahjum. Suuruseks 760 miljonit dollarit, põhjuseks 892 miljoni dollari suurune trahv USA-le.

Toyota ostab Hollandi varustusetootja. 1,25 miljardi dollari eest võetakse üle Vanderlande.

Brittide jaemüük kasvas. Jaemüügi maht kasvas veebruaris 1,4 protsenti.

BÖRSIKAUBAD

Kütused 23.03

USD

Nafta IPE, bbl	50,33
Nafta NYMEX, bbl	47,64
Mootoribensiin, t	476,00
Diislikütus, t	453,50
Kerge kütteõli, t	447,50
Masuut (1% väävel), t	293,25
Maagaas Henry Hub, btu, USD	3,011

Põllumajandus 23.03

nael = 453,59 g

Kohv NYBOT, USc/nael	140,40
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	492,00
Kakao NYBOT, USD/t	2159,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	146,35
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	406

Värvilised metallid 22.03

USD/t

Alumiinium LME	1921,5
Vask LME	5741
Plii LME	2324
Nikkel LME	9985
Tina LME	20375
Tsink LME	2838,5

Väärismetallid 23.03

USD/unts, unts = 31,105 g

Kuld COMEX	1249,37
Plaatina NYMEX	963,68
Pallaadium NYMEX	804,22
Hõbe COMEX	17,64

VALUUTA

Euroopa Keskpank

Austraalia dollar	AUD	1,409
Bulgaaria leev	BGN	1,956
Hiina jüaan	CNY	7,443
Hongkongi dollar	HKD	8,395
India ruupia	INR	70,700
Jaapani jeen	JPY	120,070
Kanada dollar	CAD	1,446
Korea won	KRW	1210,080
Norra kroon	NOK	9,146
Poola zlott	PLN	4,282
Rumeenia leu	RON	4,559
Singapuri dollar	SGD	1,511
Suurbritannia nael	GBP	0,868
Šveitsi frank	CHF	1,071
Taani kroon	DKK	7,437
Tai baat	THB	37,425
Tšehhi kroon	CZK	27,021
Türgi liir	TRY	3,916
Ungari forint	HUF	309,160
USA dollar	USD	1,081

ALLIKAS: BLOOMBERG KELLA 17 SEISUGA

EUR/SEK ▼
9,5105

EUR/RUB ▲
62,6509

BÖRS

Tallinn 23.03

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,240	0,00	4 569	14,5	4,9%	0,72	0,8%
Baltika	0,312	0,97	1 039	66,6	4,1%	2,74	0,0%
Ekspress Grupp	1,340	0,00	-	9,1	9,1%	0,83	3,0%
Harju Elekter	3,750	1,63	33 487	20,0	5,7%	1,13	4,0%
LHV Group	9,550	-0,52	8 293	12,7	20,8%	2,64	0,0%
Merko Ehitus	8,810	0,00	55 388	25,6	5,0%	1,28	7,3%
Nordecon	1,270	0,79	3 810	13,5	8,9%	1,20	2,4%
Olympic EG	1,860	0,00	52 516	9,8	26,6%	2,59	8,1%
PRFoods	0,389	0,52	6 243	34,4	1,9%	0,66	0,0%
Pro Kapital Grupp	1,980	0,00	-	-	-2,7%	1,29	0,0%
Silvano FG	2,890	1,05	50 773	11,2	24,2%	2,70	3,5%
Skano Group	0,520	3,59	262	111,1	-23,0%	0,52	0,0%
Tallink Grupp	0,964	-0,10	13 225	14,7	5,4%	0,80	8,3%
Tallinna Vesi	13,800	-0,72	35 469	15,0	19,4%	2,92	6,5%
Tln Kaubamaja	9,400	-0,95	127 583	14,9	15,4%	2,30	4,3%
Trigon PD	0,600	0,00	-	128,2	-2,1%	1,12	0,0%
Baltic Horizon Fund	1,300	-0,76	39 723	-	-	-	-

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud koondkasumi emaettevõtja osa põhjal

Riia 23.03

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	4,82	0,00	12,7	0,4	-
Latvijas Gaze	8,39	0,00	11,5	0,6	-
Olainfarm	9,27	0,98	11,9	1,4	-

Helsingi 23.03

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	-	-	-		
Citycon	2,21	-0,45	12,3	0,9	9,1
Elisa Comm.	33,20	0,15	20,6	5,5	4,2
Finnair	4,33	2,61	-	0,6	-
Fortum	-	-	-		
HKScan	3,41	0,00	-	0,5	4,1
Kesko	-	-	-		
Neste Oil	36,28	-0,03	-	2,5	2,8
Nokia	4,94	-0,52	-	1,4	-
Olvi	26,65	2,54	17,0	2,7	2,6
PKC Group	23,41	0,39	36,16	3,6	3,0
Stockmann	7,22	0,14	-	0,5	-
Stora Enso	11,02	1,57	-	1,5	-

Vilnius 23.03

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,69	0,00	-	2,8	4,5
City Service	-	-	-	-	-
Invalda	4,120	-1,90	-	1,0	-
Linas Agro	0,651	0,00	15,9	0,6	-
Panevezio Statybos	0,961	-1,64	-	1,5	-
Siauliu Bankas	0,515	0,59	1,9	1,1	-
Snaige	0,250	0,00	-	0,5	-
TEO LT (Telekomas)	-	-	-		

Harju Elekter ▲
+1,63%

SAF Tehnika ▼
–1,29%

LOE VEEBIST
Värsked börsiuudised: **www.aripaev.ee/bors**
Turuülevaade: **investor.aripaev.ee**

reklaamitoimetaja Marina Altmaa
tel 667 0161
marina.altmaa@aripaev.ee

Jalgrattareis **Peruus**. Machu Picchust Amazonase džunglisse.
5. - 13. mai 2017
Hind: 2290 €

Jalgrattamatk **Gruusias.** Reis Svaneetias, Gruusia "Šveitsis".
16. - 24. juuni 2017
Hind: 1090 €

Krossireis **Gruusias.** Krossikaga Gruusia metsikuid mägismaid avastamas.
1. - 9. juuli 2017
Hind: 2090 €

Suur Kaukasuse avastusretk **Gruusias**. Jalgsimatk üle Kaukasuse aheliku.
29. juuli - 5. august 2017
Hind: 1190 €

Jalgrattareis **Toskaanas**. Jalgrattaga veiniklassika radadel.
8. - 16. september 2017
Hind: 1590 €

Matkareis **Indoneesias, Sulawesi saarel**. Tana Toraja surnute kultust uudistamas.
26. mai - 3. juuni 2017
Hind: 1190 €

Jalgrattareis **Prantsusmaal**. Veiniradadel Rhone'i orust Vahemere äärde Provence'i.
17. - 25. juuni 2017
Hind: 1590 €

Jalgrattareis Taga-Karpaatias, **Ukrainas**. Lvivist üle mägede Ungari piiri äärde.
22. - 30. juuli 2017
Hind: 950 €

Jalgrattareis **Transilvaanias, Rumeenias.** Dracula lossist veinikeldritesse.
12. - 20. august 2017
Hind: 1290 €

Matkareis **Itaalias, Dolomiitides**. Alpiaasad, mägikülad ja teravad mäetipud.
8. - 16. september 2017
Hind: 1690 €

Seiklusreisid

Rända sinna, kus ehe ja äge!

&MOMENTS
Seiklusreisid

Kiiretele broneerijatele soodustused!

+372 5872 2433 I info@andmoments.com I www.andmoments.com

Reiside hinnas sisaldub kohapealse programmi hind, hinnas ei sisaldu lennupiletid sihtkohta ja tagasi, kui ei ole märgitud teisiti. Kiiretele broneerijatele suured soodustused!

Äripäev
Reede, 24. märts 2017
nr 58 (5656) 3 eurot
ISSN 1406-2585